

NORMA

AASTARAAMAT 2009

Sisukord

AS NORMA JUHATUSE ESIMEHE PÕÖRDUMINE	3
TEGEVUSARUANNE	4
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	24
Juhatuse kinnitus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele	24
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	25
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	26
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	27
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	28
Üldinformatsioon	29
Raamatupidamisarvestuse põhimõtted ja hinnangud	29
Lisad konsolideeritud finantsaruannetele	39
Lisa 1 Raha ja raha ekvivalendid	39
Lisa 2 Finantsvarad	39
Lisa 3 Nõuded	40
Lisa 4 Ettemaksed	41
Lisa 5 Varud	41
Lisa 6 Pikaajalised nõuded	42
Lisa 7 Materiaalne põhivara	43
Lisa 8 Immateriaalne põhivara	44
Lisa 9 Kasutusrent	44
Lisa 10 Võlad	45
Lisa 11 Ettemaksed	45
Lisa 12 Lühiajalised eraldised	45
Lisa 13 Aktsiakapital	46
Lisa 14 Segmentide informatsioon	46
Lisa 15 Müüdüd toodete kulu	48
Lisa 16 Turustuskulud	48
Lisa 17 Tootearenduskulud	49
Lisa 18 Üldhalduskulud	49
Lisa 19 Muud äritulud	49
Lisa 20 Muud ärikulud	49
Lisa 21 Finantstulud / -kulud	50
Lisa 22 Tulumaks	50
Lisa 23 Personalikulud	50
Lisa 24 Tehingud seotud osapooltega	51
Lisa 25 AS Norma kontserni peamised finantsriskid	51
Lisa 26 Bilansipäevajärgsed sündmused	54
Lisa 27 AS Norma (emaettevõtte) konsolideerimata põhjaruanded	55
AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS	58
MAJANDUSAASTA KASUMIJAOTAMISE ETTEPANEK	59
JUHATUSE JA NÕUKOGU ALLKIRJAD 2009. A MAJANDUSAASTA ARUANDELE	60
Üle 10% aktsiaid omavate aktsionäride nimekiri	61
Müügitulu EMTAK'i järgi	62

AS Norma juhatuse esimehe pöördumine

Lugupeetud aktsionärid,

2009. aasta kujunes AS Normale viimase kümnendi raskeimaks: käive kukkus 2001. a tasemele. Autoohutusrihmade müük Autoliv grupi kaudu lääne autotootjaile, eelkõige Volvo mudelitele, langes teist aastat järjest, moodustades 64% 2007. aasta rekordmüügist. Venemaa autotootmises järgnes 2008. aasta buumile 59%-line langus, sealhulgas suurim kodumaiste auto- de tootja AvtoVAZ vähendas toodangut 63%.

Meie müük Venemaale vähenes 61%. Ainsa segmendi- na õnnestus kasvatada 2% võrra ohutusrihmade kom- ponentide müüki Autolivi grupi ettevõtetele.

Tulemaks toime kokkuvõttes 42%-ks kujunenud käibe- langusega, restruktureeriti AS Norma 2009. a esimesel poolaastal. Töötajate arvu vähendati 12 kuu jooksul 37%, töökorraldus kujundati ümber, muudeti tööüles- andeid ja töötamise viise. Kolme esimese kvartali vältel rakendati osalist tööaega kõigis funktsioonides.

Tänu agressiivsele kokkuhoiuprogrammile ja viimases kvartalis stabiliseerunud tootmismahtudele, suutsime lõpetada äärmiselt raske 2009. majandusaasta posi- tiivsete tulemustega.

Tootmishoone, mille ehitusega alustasime 2009. aas- tal, on valmis, käib uute seadmete paigaldamine. Pla- neeritud investeringu suurus on 36 miljonit krooni. Tootmise alguseks on plaanitud juuni 2010. Lisaks on lähima paari aasta jooksul kavas täiendavalt investee- rida tootmiseseadmete uuendamiseks ja uute protsesside juurutamiseks 150 miljonit krooni. Enamus investee- ringutest on planeeritud autoohutuskomponentide toot- misvõimsuse suurendamiseks, kus põhirõhk on pööra- tud innovaatilistele, tehnilistele toodetele.

2010. aastal ootame stabiliseerunud tootmismahte, kuid ka märgatavat kulude kasvu materjalidele (teras) ja energiakandjatele (elekter, gaas, nafta).

2010. aasta algus on olnud Normale edukas. Peamised kliendid on saavutanud stabiilsuse, seda küll madala- mate mahtude juures. Venemaa autoturule on toonud elavnemise riiklikud abiprogrammid, mis läbi AvtoVAZ'i tellimuste suurenemise jõuavad ka Norma tootmisplaa-

nidesse. AvtoVAZ'i edasine tegevus on tugevasti mõ- jutatud Renault'ga loodud alliansi plaanidest, mis on seotud globaalsete lepingutega nii ohutussüsteemide väljatöötluse kui ka seeriatarnete osas.

1. märtsil k.a. teatas Autoliv soovist omandada 100%- line osalus Normas. Norma juhtkonna hinnangul on see ettevõtte arendamisel positiivne samm, mis toob kaasa hõlpsama ligipääsu uusimale tehnoloogiale ja laieneva- le kliendibaasile.

AS Norma on võimalus kasutada ära oma traditsiooni- lisi eeliseid — vertikaalne integratsioon ning teadmised materjalide ja tootmisprotsesside osas — et arendada ettevõtte Euroopas tunnustatud tarnijaks autoohutuse komponentide sektoris nii esimese ringi tarnijatele kui ka lõpptootjatele.

Olulise osana ettevõtte tegevuses jätkub turvarihmade arendamine Venemaa sõidukitootjatele ja toodete väl- jatöötamine nišiturgudele (bussid, veokid, ehitusmasi- nad) turvarihmade tarneteks.

Tahan tänada kõiki meie töötajaid ja koostööpartne- reid jätkuva pühendumise, professionaalsuse ja heade töötulemuste eest möödunud aastal ning soovin visa- dust ja jonnit eelseisvate väljakutsete ületamiseks. Olen täiesti kindel, et tänu uute perspektiivide avanemisele kujuneb 2010 Normale edukaks, aidates kohaneda dü- naamilise ja konkurentsitiheda keskkonnaga ning an- des panuse stabiilsusele ja püsivale kasvule järgnevatel aastatel.

Peep Siimon
AS Norma juhatuse esimees
Tallinnas, 24. märtsil 2010.a.

Tegevusaruanne

Tegevusvaldkond

AS Norma (edaspidi ka "emaettevõtte") ja tema tütar-ettevõtte (edaspidi koos ka "kontsern") peamine tegevusvaldkond on autoohutussüsteemide, sealhulgas autoohutusrihmade ja nende komponentide tootmine ja müük. Valmistatakse ka autodetaile ning stantse ja plastivaluvorme pressidele. Inseneriteenust osutatakse autoohutussüsteemide ning ohutusrihmade komponentide väljatöötamise ning adapteerimise vallas.

Tegevuskeskkonna areng

Turud

Vene autoturu mahud langesid 2005. aasta tasemele

AS Norma ühel olulisemal turul Venemaal langes uute sõiduautode müük 2009. aastal võrreldes aasta varasema perioodiga 49% 1,47 miljoni autoni. AvtoVAZ-i müük Venemaal vähenes 44% 349 tuhande autoni, turuosa ulatus 24%-ni (2008: 22%). Enim müüdud automargiks Venemaal kujunes Lada Priora 99,5 (2008: 128) tuhande autoga, järgnesid Lada Samara 90 (2008: 167), Lada 2105/2107 68 (2008: 185) ja Lada Kalina 61 (2008: 94) tuhande autoga. Välismaist päritolu automarkidest tõusis edukamaks mudeliks Renault Logan 54 (2008: 74) tuhande autoga, edestades varasemat esinumbrit Ford Focus (2009: 52 vs. 2008: 93 tuhat autot).

Toodeti Venemaal 2009. aasta vältel 597 tuhat sõiduautot, see oli 59% vähem kui aasta varem. Välismaiste mudelite koostamine langes vähem (-53%) kui kodumaiste mudelite valmistamine (-64%). Viimaseid tootvad ettevõtted olid valdavalt suletud nii jaanuaris kui augustis. Vene mudelite osatähtsus sõiduautode toodangus oli 53%. AvtoVAZ tootis 295 tuhat autot, see oli 63% vähem kui 2008. aastal.

Lääne autoturul osaleb AS Norma eelkõige koostöös emaettevõtte Autoliv AB grupiga. Autoohutusrihmade müügi suurimaks lõppkliendiks on Volvo Car Corporation, mille tootmine vähenes 2009. aastal eelnevaga võrreldes 22% AS-is Norma koostatud ohutusrihmu

tarnitakse nii Volvo Belgia kui Rootsi tehastesse, väiksemal määral ka Hiinasse. 2009. aastal Autolivi kaudu tarnitud rihmade kogus langes 32% võrreldes 2008. aastaga. Ohutusrihmu tarnitakse ka Saab Automobile, Volvo Group (Volvo Trucks, Volvo Buses) mudelitele ning teistele bussi- ja veokifirmadele. 2009. aastal kahanes see segment üksnes 10% võrreldes 2008. aastaga.

Tooraine

Materjalide hinnad languses

2007. aastal alguse saanud terase hinna tõus pidurdus 2009. aasta alguses ja hind langes 20% võrrelduna 2008. aastaga. Lisaks leidis aset ka 10%-line värvilisest metallist ostutoodete, 7%-line plastmassi ja plastmassist ostutoodete, 2%-line terasest valmistatud ostutoodete ja elektrooniliste ostutoodete hinnalangus.

Majanduskeskkond Eestis

AS Norma ekspordib 99% oma toodangust. Meie partneriteks on autotootjad ja nende allhankijad. See on tööstusharu, kus hinnasurve on erakordselt tugev ning pidev müügihinna langus on norm. 2009. aastal jätkunud üleilmne kriis autotööstuses on teravdanud konkurentsi veelgi ja tekitanud kõikjal tootmisvõimsuste ülejäägi. Samas impordib AS Norma enamjao materjalidest, mille hind on suuresti sõltuv tooraine hindadest maailmaturul. Ettevõtte tootmiskulud sõltuvad ka elektri, vee, gaasi hinnast, mille tase üksnes kasvab. Töötajate palgad 2009. aastal ei kasvanud ja töö efektiivsus tõusis.

Pikemas perspektiivis muutub kontserni arengut takistavaks faktoriks tootmistehnoloogiate allhankevõimaluse piiratus Eestis.

Äritegevuse hooajalisus

Traditsiooniliselt madal automüük Venemaa turul jaanuaris on süvenenud pikkade uusaastapühade kehtestamisega 2005. aastast. 2009. aastal ei töötanud enam Venemaa autotootjatest jaanuaris ja augustis. Rootsi autotootjad on kollektiivselt puhkusel juulis ning

detsembris jõulude ja uusaasta vahelisel ajal. Neil perioodidel on ka AS Norma kui tarnija käive madalam.

Majandusaasta sündmused

Arendusprojektid

2009. aastal suurenes ettevõtte osalemine klientide toodete väljatöötlusprotsessis. Konstrueeriti ja juurutati tootmisesse uusi komponente ja nende tootmiseks vajalikke abinõusid. Koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga jätkusid AS Norma tootmisele vajalikud metalli materjaliuuringud. Konstrueeriti uusi turvarihmu Euroopa busside ja bussiistmete valmistajatele. Täiendati Venemaa autotootjatele müüdavate turvarihmade konstruktsiooni. Juurutati tootmisesse turvarihmad uuele Priora universaalkerega mudelile.

Tootmine

Tootmismahude järsk langus

Võrreldes 2008. aastaga, mil AS Norma põhiliseks probleemiks oli tellimuste kasvust põhjustatud tootmisvõimsuste nappus, võib möödunud aastat pidada tõeliseks katsumuste aastaks. Alates septembrist-oktoobrist 2008. aastal hakkasid autotööstuse tellimused järk-järgult vähenema. Kriis kulmineerus 2009. aasta esimeses pooles, mil tootmismahud vähenesid eelneva aastaga võrreldes ligi 50 %.

Seoses sellega viidi kogu ettevõtte praktiliselt terveks 2009. aastaks kokkuhoiureziimile. Tootmisvõimsusi hakati piirama. Tekkinud situatsioonis oli ettevõtte sunnitud koondama või töölepingu lõpetama ligi 300 töötajaga. 2009. aasta kolme esimese kvartali jooksul rakendati kogu kontsernis osalist tööaega. 2009. a viimases kvartalis tootmismahude langustrend pidurdus ja stabiliseerus. Vaatamata keerulisele majanduslikule olukorrale jätkas ettevõtte terve aasta jooksul uute tootmisvõimaluste otsimist ja juurutamist. Aasta jooksul alustati 26 uue autoohutuskomponendi tootmist.

Tänu agressiivsele kokkuhoiuprogrammile, viimases kvartalis stabiliseerunud tootmismahudele ja uute too-

dete juurutamisele suutis AS Norma lõpetada äärmiselt raske 2009. majandusaasta positiivse tulemusega ja saavutada aasta kokkuvõttes tootlikkuse kasv.

Kvaliteedi juhtimine

AS-s Norma valmistatavad autode ohutusrihmad ja turvasüsteemid päästavad inimelusid.

Meie tooted peavad funktsioneerima kriitilisel hetkel ilma ühegi tõrketeta. Kõrge kvaliteeditase, kiire kohandumine autotööstuse klientide soovidega ja mõõdukas hind olid eelduseks, et jääda ellu keerulises majandusolukorras ning võimaldas võita juurde kliente ja uusi tellimusi.

2009. aastal parendasime oma kvaliteedinäitajaid ja saavutasime klientidelt tagastatud toodete arvuks miljoni toote kohta (PPM) 6,2 ning tarnetäpsuseks 99,8%. Jätkus positiivne trend tootmisprotsesside stabiilsuse ja efektiivsuse parendamisel ning meie tarnijate kvaliteedi teostusel.

Toodete kvaliteedi kindlustamist ja tootmisprotsesside parendamist toetasid ettevõttes rakendatud autotööstuse erinõuetele ISO/TS 16949 vastav kvaliteedijuhtimissüsteem, Autolivi tootmissüsteem (APS) ja tarnijate tegevust reguleeriv Autolivi tarnijate käsiraamat. Paranesid töötajate kvaliteedialane teadlikkus ja standardite täitmise distsipliin, suurenes omavastutus toodete kvaliteedi tagamisel. Tootmisprotsesside arendamisel pöörati enam tähelepanu tõrgete ennetamisele ja varajasele avastamisele. Mittevastavuste kordumise vältimise eelduseks oli nende algpõhjuste efektiivne kõrvaldamine.

Toodete kontrollimine ja katsetamine toimub nüüdisaegsete vahendite ja parimat võimalikku väljaõpet omavate töötajatega tootmisüksuste laborites ning ISO/IEC 17025 nõuetele akrediteeritud Ohutusrihmade Katsekeskuses.

Järjepideva kliendikeskse poliitika rakendamise ja toodete kõrge kvaliteedi tõenduseks on Venemaa autotööstuse liidriit AvtoVAZ 2009. aasta kohta saadud hinnang – “eeskujulik tarnija”.

Aruandeaastal toimunud investeringud

2009. aasta 12 kuu jooksul investeeriti kontsernis uute tehnoloogiate juurutamiseks, tootmisvõimsuste laiendamiseks, tootmisprotsesside efektiivsuse tõstmiseks ja töökeskkonna kaasajastamiseks 37,8 miljonit krooni.

Kontserni investeringud jagunesid valdkonniti järgmiselt:

Metallitöötlemise seadmed	19,7 milj. kr.
Hooned ja rajatised	11,7 milj. kr.
Kvaliteedikontrolli- ja keskkonnakaitsevadmed	3,1 milj. kr.
Koosteliinid	1,7 milj. kr.
Infotehnoloogia	1,0 milj. kr.
Plastivalu seadmed	0,6 milj. kr.

Kontserni tähtsamad näitajad

MAJANDUSTEGEVUS	2009	2008	2007	2006	2005
Müügitulu (milj. EEK)	798,7	1382,1	1263,9	1047,5	975,6
Muutus võrreldes eelmise aastaga	-42%	9%	21%	7%	-1%
Brutokasum (milj. EEK)	63,6	200,0	190,9	166,3	167,1
Muutus võrreldes eelmise aastaga	-68%	5%	15%	0%	-7%
Brutokasumi määr ¹	8,0%	14,5%	15,1%	15,9%	17,1%
Ärikasum (milj. EEK)	13,6	124,0	104,2	91,5	93,3
Muutus võrreldes eelmise aastaga	-89%	19%	14%	-2%	-18%
Ärikasumi määr ²	1,7%	9,0%	8,2%	8,7%	9,6%
EBITDA (kasum enne finantstulusid ja makse ning amortisatsioonikulu) (milj. EEK)	66,3	177,5	166,5	152,8	156,1
Muutus võrreldes eelmise aastaga	-63%	7%	9%	-2%	-9%
Kasum enne makse (milj. EEK)	38,3	154,8	124,5	105,4	104,1
Muutus võrreldes eelmise aastaga	-75%	24%	18%	1%	-16%
Maksueelse kasumi määr ³	4,8%	11,2%	9,9%	10,1%	10,7%
Puhaskasum (milj. EEK)	20,8	137,2	105,9	85,7	83,3
Muutus võrreldes eelmise aastaga	-85%	30%	24%	3%	-21%
Puhaskasumi määr ⁴	2,6%	9,9%	8,4%	8,2%	8,5%
Käibekapital ⁵ (milj. EEK)	632,5	709,2	578,6	513,7	366,0
Käibekapitali tootlus ⁶	1,3	1,9	2,2	2,0	2,7
Maksevõime kordaja ⁷	8,5	8,2	5,4	5,6	6,5
Likviidsuskordaja ⁸	7,8	7,2	4,7	4,9	5,6
Tulude suhe omakapitali (ROE) ⁹	2,2%	14,0%	11,7%	9,9%	9,9%
Tulude suhe varadesse (ROA) ¹⁰	2,0%	12,7%	10,0%	8,6%	8,8%
Töötajate keskmine arv kuus	707	969	972	912	915
Muutus võrreldes eelmise aastaga	-27%	0%	7%	0%	5%

¹ Brutokasumi määr – brutokasumi protsent müügitulust

² Ärikasumi määr – ärikasumi protsent müügitulust

³ Maksueelse kasumi määr – maksueelse kasumi protsent müügitulust

⁴ Puhaskasumi määr – puhaskasumi protsent müügitulust

⁵ Käibekapital – käibevara, v.a raha ja raha ekvivalendid (deposiidid tähtajaga < 3 kuud; intressifondiosakud) miinus lühiajalised kohustused

⁶ Käibekapitali tootlus – müügitulu suhe käibekapitali

⁷ Maksevõime kordaja – käibevara suhe lühiajalistesse kohustustesse

⁸ Likviidsuskordaja – käibevara, v.a. varud, suhe lühiajalistesse kohustustesse

⁹ ROE – puhaskasumi suhe omakapitali

¹⁰ ROA – puhaskasumi suhe varadesse

AKTSIA JA DIVIDENDIGA SEOTUD NÄITAJAD	2009	2008	2007	2006	2005
Aktsiate arv	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2
Tulu aktsia kohta ¹¹ (EEK)	1,6	10,4	8,0	6,5	6,3
Dividend aktsia kohta (EEK)	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Omakapital aktsia kohta ¹² (EEK)	70,7	74,1	68,7	65,7	64,2
Dividendi suhe puhastulusse	3,2	0,5	0,6	0,8	0,8
Aktsia hinna ja tulu suhe (P/E) ¹³	38,9	3,9	9,8	12,3	16,3

¹¹ Tulu aktsia kohta – puhaskasum aktsia kohta Eesti kroonides: ettevõttel ei ole potentsiaalselt emiteeritavaid lihtaktsiaid, mistõttu on lahustatud puhaskasum aktsia kohta sama, mis tavapuhaskasum aktsia kohta

¹² Omakapital aktsia kohta – kogu omakapital aktsia kohta kroonides

¹³ P/E – perioodilõpu aktsiahinna suhe puhaskasumisse aktsia kohta

Müük

Kontserni müügitulu 2009. aastal oli 799 miljonit krooni, mis oli 42% vähem kui 2008. aastal. 65% (2008: 64%) müügitulust moodustasid ohutusrihmad. 23%-lt 17%-ni käibest langes autoohutussüsteemide müük AvtoVAZ-i Kalina ja Priora seeria autodele. Ohutusrihma

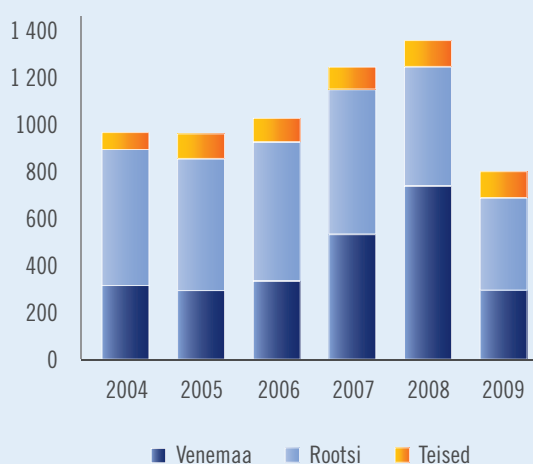
komponentide müük moodustas 7% müügist (2008: 6%), koostude müük 7% (2008: 4%). Muude toodete ja teenuste seast olid olulisemad stantside ja pressvormide müük ning ohutussüsteemide väljatöötamise alaste inseneriteenuste osutamine, ulatudes kokku 2% (2008: 3%) netokäibest.

AS Norma eksportis 99,3% (2008: 99,0%) toodangust. Tähtsaimaks AS Norma ekspordituruks tõusis 2009. aastal taas Rootsi 49%-ga käibest (2008: 37%), Venemaale eksporditi 37% (2008: 54%) ja 5% Saksamaale (2008: 3%). Müük Venemaale vähenes 61%, Rootsi 23% ja Saksamaale 11% võrreldes 2008. aastaga.

Müük ematööstuse Autoliv allüksustele kahanes 2008. aastaga võrreldes 20% 453 miljoni kroonini (2008: 566 miljonit krooni), moodustades 57% (2008: 41%) AS Norma netokäibest. 74% (2008: 79%) müügist Autolivile andsid ohutusrihmad. Tarnitud ohutusrihmade kogus vähenes 32% 1,3 miljoni tükini (2008: 1,9 miljonit tükki).

Teised suuremad läänepoolsed kliendid olid Khimaira (Volvo bussid), Karosa, Iris Bus-IVECO, Intersafe ning Van Hool, kellele põhiliselt tarnitakse ohutusrihmade busse ja veoautode tarbeks. Müük sellesse sektorisse kahanes 2008. aastaga võrreldes 21%.

Eksport 2004–2009 (miljonites kroonides)

Kulud

Vaatamata rangele kulude kokkuhoiule ja tootmise ümberkorraldustele tõusis tooraine-, tööjõu- ja energiakandjatega seotud kulude osatähtsus käibest.

Materjalikulu osatähtsus käibes langes 6% autoohutus-süsteemide müügi kahanemise tõttu, materjalikulu osatähtsus tõusis 9% Autolivile tarnitavate ohutusrihmade osatähtsuse tõttu kogukäibes. Samas kasutati Autolivile tarnitavates ohutusrihmades 2009. aastal vähem AS-s Norma valmistatud komponente kui neljal eelnenud aastal (2009: 51, 2008: 62, 2007: 79, 2006: 74, 2005: 62 ja 2004: 23 miljoni krooni väärtuses), nende osatähtsus aga tõusis 6%-ni (2008: 4%). Traditsioonilise AS Norma toodangu materjalikulu osatähtsus langes 2%.

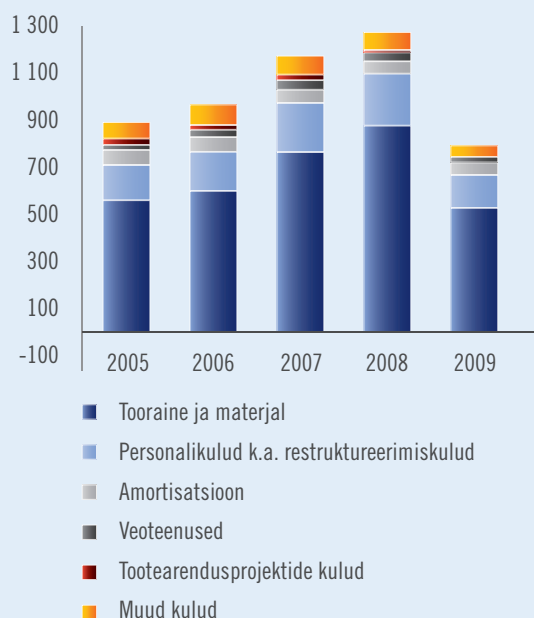
2009. aastal kulud toorainele ja materjalidele kahanesid 40%, moodustades käibest 65,4% (2008: 62,6%) (vt graafikuid).

2009. aastal kulutused gaasile, elektrile ja veele langesid käibe 42% kukkumise juures 13%, ulatudes 17 miljoni kroonini ja moodustades müügikäibest 2,1% (2008: 1,4%).

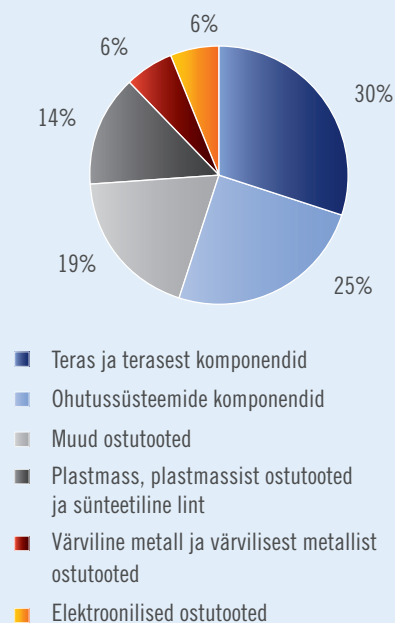
Personali tööjõukulu oli 2009. aastal 142 miljonit krooni, langus võrreldes eelmise perioodiga 36%. Sealjuures ulatusid koondamisega seotud kulud 13 miljoni kroonini. Tööjõukulu osatähtsus netokäibes moodustas 17,8% (2008: 15,9%). Ilma koondamiskuludeta oli tööjõukulu 16,2% müügist. Töötajate keskmine arv kuus oli 707, mis oli 262 töötaja võrra vähem kui eelnenud aastal, keskmine tööjõukulu töötaja kohta langes võrreldes 2008. aastaga 12%.

Tootearenduskulud vähenesid 2009. aastal 6 miljonit krooni, ulatudes 10 miljoni kroonini, mis oli käibest 1,3% (2008: 1,2%).

Tegevuskulud 2005–2009
(miljonit krooni)

Ostetud materjalide ja tooraine jaotus 2009. aastal

Kasum ja rentaablus

Kontserni puhaskasum moodustas 2,6% käibest

Kontserni brutokasum oli 2009. aastal 64 (2008: 200) miljonit krooni, mis oli 8,0% (2008: 14,5%) käibest. Brutokasum langes 68%, samal ajal käive langes 42%.

Ärikasum ulatus 14 (2008: 124) miljoni kroonini, moodustades 1,7% (2008: 9,0%) käibest, kasum enne makse 38 (2008: 155) miljoni kroonini, mis oli 4,8% käibest (2008: 11,2%). Puhaskasumiks kujunes 2009. aastal 21 miljonit krooni (2008: 137), langus 85%. Puhaskasumi määr kahanes 9,9%-lt 2008. aastal 2,6%-ni 2009. aastal.

Seoses kontserni restruktureerimisega majanduskriisi tingimustes tuli emattevõttel teha 2009. aastal ühekordseid kulutusi töölepingute lõpetamiseks ja seadmete allahindluseks summas 19 miljonit krooni, mis moodustas 2,4% käibest.

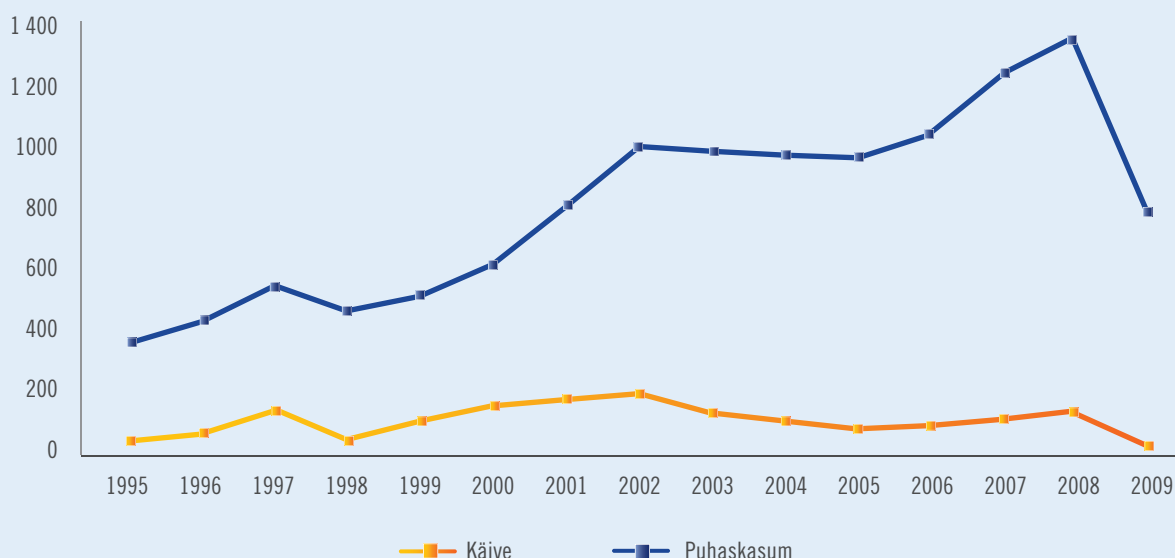
Rahavood ja kapitali kasutamine

Kontserni käive vähenes 42%, kuid rahavoog äritegevusest ulatus 149 miljonini kroonini

Kontserni rahavoog äritegevusest oli 2009. aastal 149 miljonit krooni (2008: 146 miljonit krooni). Materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse investeeriti 38 (2008: 51) miljonit krooni, finantsinvesteeringute saldo aga suurenes 4 (2008: 95) miljoni krooni võrra, rahavoog investeeringutest kokku perioodi jooksul -12 (2008: -119) miljonit krooni; finantseerimisest -84 (2008: -84) miljonit krooni. Neto rahavoog oli 2009. aastal 53 (2008: -56) miljonit krooni.

Raha ja likviidsete väärtpaperite osatähtsus oli 2009. aasta lõpus 62% (31.12.2008: 54%) varade mahust. Käibekapitali (lühiajalised investeeringud, nõuded, ettemaksud, varud miinus lühiajalised kohustused) oli 2009. aasta 31. detsembri seisuga 633 (31.12.2008: 709) miljonit krooni, põhitegevuseks kasutatud käibekapitali (nõuded, ettemaksud, varud miinus lühiajalised

Kontserni käibe ja kasumi dünaamika 1995–2009 (miljonites kroonides)

kohustused) oli 79 (31.12.2008: 156) miljonit krooni. Lühiajalised kohustused vähenesid aastaga 8 miljoni krooni võrra.

Likviidsuse juhtimisel ja finantsinvesteeringute tegemisel oli AS Norma 2009. aastal traditsiooniliselt konservatiivne. Eesti pankade Eesti krooni ja euro erineva kestusega deposiitide ja intressifondi osakute kõrval deponeeriti lühiajaliselt vahendeid Autoliv AB finantsturgude divisjoni, mis võimaldas teha lühiajalist rahapaigutust kõrgema intressiga kui turul pakutavate hoiuste puhul. 31.12.2009 seisuga oli Autoliv AB-sse paigutatud üle 3 kuulise tähtajaga 1,5-1,6% intressiga euro- ja kroonihoiuseid 84 (31.12.2008: 178) miljoni krooni väärtuses.

Põhivarad moodustasid 21% (2008: 22%) varadest, kahanedes aastaga 21 miljonit krooni materiaalse ja immateriaalse põhivara väärtuse vähenemise tõttu.

Pikaajalisi kohustusi kontsernil ei ole. Investeeringuid ja äritegevust finantseeritakse omakapitali arvel.

Kontserni omakapital vähenes 45 miljonit krooni, ulatus aruandeaasta lõpuks 933 (31.12.2008: 979) miljoni kroonini. Omakapitali osakaal bilansis oli 90,8%

(31.12.2008: 90,5%). Vaba omakapital oli aasta lõpul 788 (31.12.2008: 833) miljonit krooni.

Aktsiaturg ja dividendid

Tulu aktsia kohta langes 85%, aktsia hind tõusis 50%

AS Norma on emiteerinud 13,2 miljonit lihtaktsiat, mis annavad aktsia kohta ühe hääleõiguse ja mille nominaalväärtus on 10 krooni. Emiteeritud aktsiate hulk ja nominaalväärtus ei ole 1997. aastal börsil noteerimisest saati muutunud.

2009. aastal maksti aktsionäridele dividende 66,0 miljonit krooni ehk 5 krooni aktsia kohta, nagu ka kuuel eelneval aastal. Arvestades suurt langust Venemaa autoturul 2009. aastal, sealsete autotootjate finantsraskusi ja turu jätkuvat ebastabiilsust ning kontserni kava laiendada komponentide tootmist, mis on kapitalimahukas tegevusala, on juhtkonna seisukoht 2009. aasta eest dividende mitte maksta.

Nii lahustatud kui tavapuhaskasum aktsia kohta oli 1,6 (2008: 10,4) krooni, omakapital 70,7 (2008: 74,1)

Aktsia statistika aastatel 2005–2009 (kroonides, kui ei ole näidatud teisiti)

	2005	2006	2007	2008	2009
Avamishind	102,5	102,6	80,1	79,8	42,3
Kõrgeim	121,7	104,1	97,8	88,7	65,7
Madalaim	99,4	67,3	70,7	40,5	32,5
Viimane	102,6	80,0	78,2	40,7	61,0
Kaubeldud aktsiad, tuh. tk.	4 718	4 257	4546	5462	1507
Käive, mln. kr.	535	361	367	434	74
Turuväärtus, mln. kr.	1355	1055	1033	537	805

krooni. Aktsia hinna ja tulu suhe (P/E) tõusis 2009. aasta jooksul 3,9-lt 38,9-ni.

AS Norma aktsiad noteeriti 1997. aastal Tallinna Börsi põhinimekirjas koodi NRM1T all, aktsiatega kaubeldakse ka Frankfurdi ja Berliini börsil.

AS Norma aktsiaraamatusse oli seisuga 31.12.2009 kantud 1612 (31.12.2008: 1458) aktsionäri, üle 3% osalus oli

Autoliv Ab	51,0%
ING Luxembourg S.A.	10,0%
Skandinaviska Enskilda Banken Ab kliendid	6,7%
Marfin Pank Eesti AS Repokonto	3,8%

AS Norma aktsiakapitalist kuulub 59,4% (31.12.2008: 59,1%) Rootsi, 17,5% (31.12.2008: 20,0%) Eesti, 13,1% (31.12.2008: 13,0%) Luksemburgi ja 10,0% (31.12.2008: 7,9%) teiste riikide residentidele. 8,7% (31.12.2008: 7,5%) aktsiatest kuulub füüsilistele isikutele, 1,0% on registreeritud investeerimisfondide ning 39,3% ettevõtete nimele. AS Norma emaettevõtte on noteeritud New Yorgi börsil.

AS Norma nõukogu liikmetele ja nende lähedastele ei kuulunud 31.12.2009 seisuga AS Norma aktsiaid. AS Norma juhatuse liikmetest ja nende lähedastest omas 205 aktsiat juhatuse liige Garri Krieger. Aktsiaoptsoone nõukogu ja juhatuse liikmetele välja antud ei ole.

Finantsriskid

Kontserni põhilised finantsinstrumendid on raha ning lühiajalised deposiidid. Nende instrumentide eesmärk on rahastada kontserni põhitegevust. Kontsernil on ka muid finantsinstrumente, näiteks põhitegevusest tekkivad nõuded deebitoridele ning kohustused kreditoridele. Kontserni kohustused piirduvad võlgadega hankijate ees ning muude lühiajaliste kohustustega, laenukohustusi ega muid finantsinstrumente kohustuste hulgas ei ole.

Kontsern on eksponeeritud turu-, krediidi- ja likviidsusriskile. Riskide juhtimise eest vastutab AS Norma juhatuse viies ellu ja järgides AS Norma nõukogu tehtud otsuseid ja kinnitatud printsiipe.

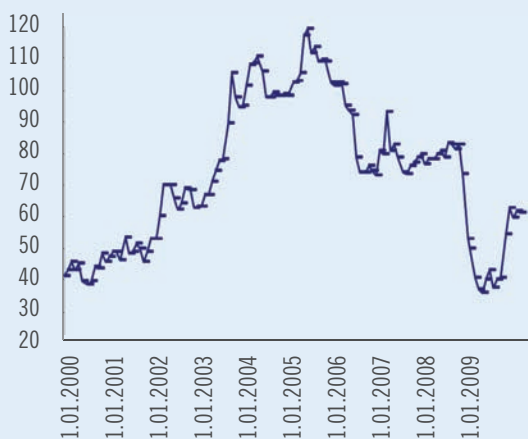
Tururisk

Turuhinnad sisaldavad kolme tüüpi riske: intressi-, valuuta ja väärtpaberite turuhinna riski.

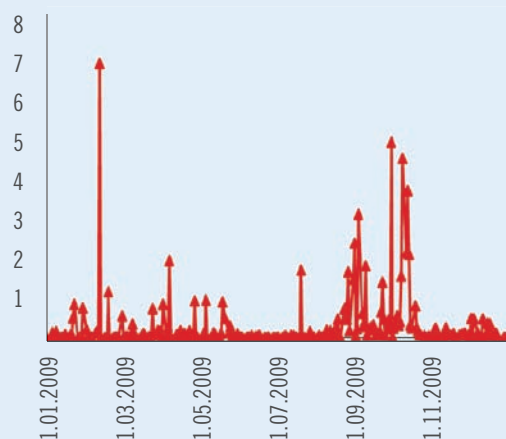
Intressirisk

AS Norma ei kasuta finantseerimiseks võõrkapitali ja seetõttu ei ole kontsernil intressi kandvaid kohustusi, mille tuleviku rahavoo õiglane väärtus võiks saada mõjutatud turgudel toimuvast intresside muutustest.

Aktsia hinna (Eesti kroonides) liikumine Tallinna Börsil 2000 – 2009

Aktsia kauplemismahud Tallinna Börsil 2009. aastal (miljonit krooni)

Kontsernil puuduvad varad, mille väärtus sõltuks ujuvatest intressimääradest. Küll aga on kontsernil fikseeritud intressimääradega deposiidid, mille määr sõltub deponeerimise hetkel kehtivatest turu intressimääradest.

Valuutarisk

Kontserni eksponeeritus valuutariskile seostub eelkõige põhitegevusega (tulud ja kulud on valdavalt erinevas valuutas kontserni funktsionaalsest valuutast) ja välismaal asuvasse tütarettevõtjasse tehtud netoinvesteeringutega.

2009. aastal AS Norma kontserni käibest moodustas eksport 99,3% (2008: 99,0%) ja olulisem müügivaluuta oli euro. Kontserni kulud olid põhiliselt Eesti kroonides, eurodes, Rootsi kroonides ja Venemaa rublades. Valuutariski maandamiseks on põhilised ostu- ja müügilepingud viidud euro alusele. Teiste valuutade riskid on maandatud kas sissetulevate ja väljaminevate rahavoogude ühtlustamisega või lepinguliste maksete sidumisega euro kursiga.

Kontserni Venemaal asuva tütarettevõtja netovarade väärtus on madal (31.12.2009: -1 052,8; 31.12.2008: 157,6 tuhat krooni) ja nende valuutariski maandamine ei ole ökonoomne.

Lühiajalised vahendite paigutused on tehtud hajutatult Eesti kroonides ja eurodes. Kontsern ei ole valuutariski maandamiseks riskimaandamisinstrumente soetanud.

Väärtpaberite turuhinna risk

Investeeringud noteeritud ja noteerimata väärtpaberitesse on avatud väärtpaberite turuhinna tuleviku kõikumistest tulenevale riskile. AS Norma investeeringute hulka ei kuulu aruandeperioodi lõpul väärtpabereid.

Krediidirisk

Kontsern on avatud krediidiriskile peamiselt oma põhitegevuse (klientidelt laekumata arved) ja finantseerimistegevuse (deposiidid) kaudu.

Laekumata arvete risk

Eelkõige omab tähtsust klientide võime tasuda neile tarnitud kauba eest. Ärikrediiti võimaldatakse põhiliselt ainult oma pikaajalistele koostööpartneritele. Et taga-

INDEKS/AKTSIA	+/- %
OMX Tallinn	47
NRM1T	50

AS Norma aktsia hinna ja OMX Tallinna indeksi liikumine (%-des) 2009. aastal

da rahade laekumist suurtelt püsiklientidelt, jälgitakse ja analüüsitakse pidevalt nende finantsolukorda ning likviidsust. Vajaduse korral nõutakse pangagarantiide esitamist maksete tagamiseks. Ühekordsete tehingute ja uute klientide puhul on nõutav kas ettemaks või akreditiiiv.

Ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks moodustatakse allahindlus. Allahindlus sisaldab kõiki võlgnevusi, mille tasumisega seoses on vastaspoolega tekkinud laharvarumusi ja võlgnevusi, mis juhtkonnale teadaolevalt võivad jääda laekumata.

Ostjate debitoorne võlgnevus perioodi lõpul oli 108 (31.12.2008: 156) miljonit krooni. Oluliseks krediidiriskiks on kontsernis läbi aegade loetud Venemaa ja Ukraina klientidega seotud riski. 31.12.2009 seisuga oli nõuete summa Venemaa, Ukraina ja Valgevene klientidele 55 (31.12.2008: 102) miljonit krooni. Neist tähtaja ületanud laekumata arveid oli aruandeperioodi lõpul 2,0 miljoni krooni väärtuses.

Ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks on 31.12.2009 seisuga moodustatud reservi summas 4,1 (31.12.2008: 1,4) miljonit krooni. 2009. a kanti lootusetutena nõudeid maha 0,9 miljoni krooni väärtuses ning täiendavalt moodustati ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks reservi summas 3,6 miljonit krooni.

Deposiidide ja teiste finantsinstrumentide krediidirisk

Pankade ja Autolivi finantsturgude divisjoniga seotud krediidiriski juhtimine toimub AS Norma nõukogu heaks kiidetud rahahaldamise printsiipide kohaselt: vahendite investeerimistehingud tehakse üksnes nõukogus heaks kiidetud osapooltega neile kinnitatud krediidiliimi piires (ühegi osapoole limiit ei ületa 1/3 kõigist paigutatavatest vahenditest). Limiidid on kehtestatud, et minimeerida riski kontsentratsiooni ja seega vähendada potentsiaalset kahju, mis tuleneb teise osapoole võimalikust suutmatusest oma kohustusi täita.

Likviidsusrisk

Likviidsuse jälgimisel võetakse arvesse finantsinvesteeringute ja -varade (nõuded klientidele ja muud nõuded) laekumise tähtaegu, nagu ka planeeritud rahavoogusid äritegevusest. Kontsernil ei olnud 31.12.2009 seisuga

kohustusi (välja arvatud puhkusereserv), mille maksetähtaeg oleks enam kui kaks kuud. Kuna kontserni raha ja likviidsete väärtpaberite osatähtsus ulatub üle 50% varadest, ei hinda juhtkond ettevõtte likviidsusriski oluliseks.

Kapitali juhtimine

Kapitali juhtimise eesmärk on tagada kontsernile tugev bilanss, mis toetab igapäevast äritegevust ja ettevõtete strateegilist arengut. Autotööstuse tsüklilisuse tõttu saab edukas olla finantsiliselt tugev ja sõltumatu allhankija. AS Norma unikaalne turupositsioon, kus suur osa käibest on seotud Vene ja Ukraina turuga, mille likviidsus on väga kõikum, nõuab kapitali juhtimisel täiendavat tähelepanu. Komponentide tootmine, mille arendamine on kontserni üks strateegilisi eesmarke, on kapitalimahukas tootmisharu. Kontsern ei kasutanud võõrkapitali. Investeeringud taastootmisse ja arengusse tehti omakapitali arvel. Aktsiate tagasiostu ei ole kasutatud aktsia vähese kaubeldavuse tõttu turul. Otsuse dividendide maksmise kohta teeb juhtkond, võttes arvesse majanduskeskkonna arengut Eestis ja sihtturudel, kontserni majandustulemusi ja arenguplaane.

Õiglane väärtus

Juhtkonna hinnangul ei erine kontserni finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Õiglane väärtus on määratud raha (k.a tähtajalised deposiidid), võlakirjade ning muude nõuete ja kohustuste puhul diskonteeritud rahavoogude meetodil.

Konsolideerimisgrupi struktuur

AS Norma kontserni kuulus 2009. aastal AS Norma ja tema 100% osalusega tütarettevõtja Venemaal.

Venemaal asuva tütarettevõtja Norma-Osvar ZAO auditiiriks on audit-konsultatsiooni keskus „Konsuelo“ (liitsents nr. E000961, kehtiv 25.06.2002 – 25.06.2012) asukohaga Venemaal, Vladimiri linnas.

Emaettevõtte tegevusvaldkonnaks on autoohutussüsteemide, sealhulgas autoohutusrihmade ja nende komponentide tootmine ja müük, inseneriteenuse osutamine autoohutussüsteemide ning ohutusrihmade komponentide väljatöötamise ning adapteerimise osas. Emaettevõt-

te käive oli 2009. a 797,6 (2008: 1 378,6) miljonit krooni, puhaskasum 21,8 (2008: 136,7), omakapital 934,8 (2008: 979,0).

Venemaal asuv tütarettevõtja Norma-Osvar ZAO tegeleb AS Norma toodete ning teenuste müügi, ladustamise ja tolliprotseduuridega ning vajadusel AS Norma esindamisega Venemaal. Norma-Osvar ZAO müügikäive oli 2009. aastal 3,3 (2008: 18,6) miljonit krooni, kahjum 1,2 (2008: kasum 0,05) ja omakapital -1,1 (2008: 0,2) miljonit krooni. Kontserniväline käive moodustas 3,3 (2008: 17,9) miljonit krooni. Kogu müüdnud kauba ja teenused omandab tütarettevõtja emaettevõttelt.

Personalipoliitika

2009. aasta märksõnadeks olid restruktureerimine ja suund tootlikkuse kasvu tõstmisele

Autotööstuse kriisi süvenedes 2009. aastal said mõõdapääsmatuks suured muutused töötajate arvus ning töökorralduses. Vastavalt aasta alguses langenud müügitulemustele oli kontsern sunnitud rakendama erinevaid meetmeid – töötajate kollektiivne koondamine, osalise tööaja ja osaliselt tasustatud puhkuse rakendamine.

1. jaanuari 2009. a seisuga töötas ettevõttes 906 inimest. 31. detsembri 2009. a seisuga oli töötajaid 616. 2008. aasta suvel sõlmitud ajutisi töölepinguid, mis

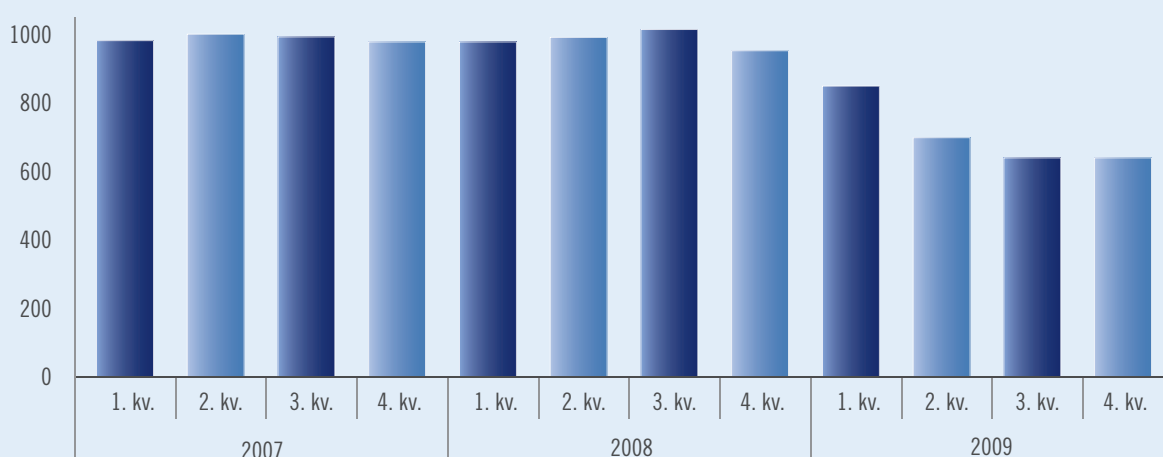
lõppesid 2008. aasta lõpus ja 2009. aasta alguses, ei pikendatud. Aasta jooksul vähendati mitmel korral töötajate arvu kollektiivse koondamise läbi: veebruaris kahel korral (51 töötajat ning 111 töötajat), mais 52 ning juunis 65 töötajat (vt graafikut).

Aasta esimese kvartali jooksul rakendati terve ettevõtte ulatuses osalist tööaega ning sealhulgas 2 nädala vältel kollektiivset puhkust. Aprillis ning mais rakendati mõlemas kuus 7 tööpäeva ulatuses osaliselt tasustatud puhkust Venemaa ja Ukraina turule suunatud ohutusrihma kooste ja komponentide tootmisega seotud töötajatele. Kuna seaduse poolt võimaldatavad meetmed osalise tööaja ja osaliselt tasustatava puhkuse rakendamiseks lõppesid mai lõpuks, sõlmiti ettevõtte ja töötajate vahel osalise tööaja kokkulepe 1. juunist kuni 31. augustini, töötamaks 60% summeeritud tööajarvestusega. Viimases kvartalis toimus tootmismahtude ja töötajate arvu stabiliseerumine.

Ettevõtte tegevuse restruktureerimise käigus keskenduti efektiivsuse suurendamisele ja tootlikkuse tõstmisele. Koondamiste käigus kadunud töökohad reorganiseeriti, allesjäänud töötajatele viidi läbi ümberõpe, et suurendada tööjõu paindlikkust tootmisprotsessides ning võimaldada efektiivsuse ja tootlikkuse tõusu.

2009. aastal toimus 6 suuremat töötuba, millest tulevikku silmas pidades olulisimad on koostamisliinide efektiivsuse tõstmise ja just-in-time põhimõttel tugi-

Töötajate arvu dünaamika 2007 – 2009.a

neva tootmisprotsessi töötoad. Esimene neist aitas oluliselt kaasa AS Norma liidripositsioonile tootmise efektiivsuse suurenemise osas Autolivi Euroopa tehaste lõikes. Töötuba kaasas otseselt toote koostamisprotsessidega seotud töötajaid. Töötoa eesmärgiks oli ergonomika parandamine, töötajate oskuste arendamine töötaja iseseisvaks ja efektiivseks planeerimiseks ning edasiseks parendamiseks.

Töötajad esitasid 2009. aastal 2107 parendusettepanekut, mis on 3,66 ettepanekut töötaja kohta. Eelnev näitaja on võrreldes 2008. aastaga 16% parem tulemus. Rakendamisprotsent on püsinud läbi viimaste aastate stabiilselt 75% juures, mis näitab ettepanekute sisu head kvaliteeti.

Autolivi kontsern värbab igal aastal lahkuvate ja edutatud võtmeisikute asenduseks globaalsel tasemel 70% juhtivatest töötajatest kontserni seest. Sellega seoses on algatatud üleilmne noorte talentide otsimise programm (High Potential Program), mille lisaväärtusena saab AS Norma projektis osaledes juhtida võtmeisikute asendamisega seonduvat riski. Kriisist tuleneva restruktureerimise ja ümberkorralduste käigus on antud programmis osalemisest olnud ettevõttele palju kasu.

Töökeskkond

Riskijuhtimine – töötaja tervisele ohutute töökohtade võti

EL suuniseid arvestades jätkus 2009. a ettevõttes töökeskkonna riskijuhtimise täiustamine.

Ohutuse tagamiseks ja töötajate tervise kaitseks pidevalt uuenevates tingimustes on kehtestatud ajakohaseid lisanõudeid ning täiendatud töökeskkonnaalaseid koolitus-, järelevalve- ja seireprotseduure. Minimeerimaks füsioloogiliste ohutegurite riski, toimub uute tehnoloogiate ja koosteliinide evitamine. Töö füüsiline raskus on vähenenud ja töötajate motivatsioon ning töömitmekesisus kasvanud.

Kontserni tööohutusalaalased statistilised näitajad 2009. aastal olid head (näit. juhtumite arv langes 14,6% võrreldes eelneva aastaga).

Riikliku järelevalve asutused on tunnustanud ettevõtte järjepidevat tööd töökeskkonna ja ohutuskultuuri parendamisel.

Meie ettevõtte ohutuskultuur - see on meie tegevustavad ja kõigi meie töötajate teadmised pidevalt muutuvaist ohutegureist, see on meie hoiakud ja kohusetunne ohutuse hoidmisel.

Keskkonnamõjud

Meie eesmärgiks on valmistada tooteid nii, et nende keskkonnamõjud valmistamisel, kasutamisel ja kasutusest kõrvaldamisel oleksid minimaalsed, kuid mitte tehes järeleandmisi toote kvaliteedis ja ohutuses

Keskkonnaalased tegevused ettevõttes on suunatud materjalide ja loodusressursside efektiivsemale kasutamisele, nüüdisaegse tehnoloogia rakendamisele ja ebasoodsate keskkonnamõjude vähendamisele ning keskkonnakompleksloas sätestatud meetmete järgimisele. Neid toetab ISO 14001-le sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteem.

Ettevõtte keskkonnapoliitika oleme püstitanud järgmised põhisuunised:

- suhtuda äritegevuses vastutustundlikult keskkonda ning hoolivalt oma töötajatesse, klientidesse ja ühiskonda,
- järgida Eesti seadusandlikke ja kliendi nõudeid, mis kohalduvad AS Norma tegevustele,
- suunata AS Norma keskkonna-alased tegevused protsesside pidevale parendamisele ja saastamise vältimisele
- arendada oma töötajate ja tarnijate ning alltöövõtjate keskkonnateadlikkust ning motiveerida neid AS Norma keskkonnapoliitika põhimõtete rakendamiseks igapäevatoos

Arengusuunad ja olulisemad planeeritavad investeeringud

Arengusuunad

Fookus on suunatud autoohutusrihmade komponentide müügi laiendamisele

AS Norma strateegia keskendub kolmele põhilisele ärivaldkonnale:

1. Hoida oma turupositsiooni otsetarnijana Vene autotootjate juures.

2. Investeerida nišituru turvasüsteemide arendusse ja tootmisesse.
3. Saavutada eelistatud autoohutuskomponentide tarnija staatus rahvusvahelisel autotööstuse turul.

Globaliseerumine autotööstuses mõjutab otseselt AS Norma traditsioonilisi kliente Venemaa turul. Isoleeritud iseseisvatest autotootjatest saavad rahvusvahelisesse autotootjate gruppidesse kuuluvad partnerid. See toob endaga kaasa uued nõuded ka tarnijatele. AS Norma on võimalus kasutada ära oma eeliseid: vertikaalne integratsioon ning teadmised materjalide, tootmisprotsesside ja komponentide tootmise kohta, ja arendada ettevõtte Euroopas tunnustatud tarnijaks autoohutuskomponentide sektoris nii esimese ringi tarnijatele kui ka lõpptootjatele.

Rahvusvaheline finantskriis ja majandusolukorra järsk halvenemine 2008. aasta teises pooles ja sellele järgnenud tootmise stabiliseerumine oluliselt madalamal tasemel kui kriisieelne aeg, tõi autotööstustele kaasa olulised ümberkorraldused. Paljud tootjad ja nende allhankijad sattusid likviidsusraskustesse ja on sunnitud oma võimalusi ümber hindama. Muutuvas turuolukorras on ka AS Norma asunud riske ja võimalusi uuesti hindama.

Investeeringud ja oluline kasv komponentide turul võimaldavad vähendada AS Norma olulist sõltuvust vaid kahest kliendist.

Planeeritavad suuremad investeeringud

Strateegiliste arengusuundade toetamiseks ja AS Norma konkurentsieelise suurendamiseks rahvusvahelisel autotööstuse turul jätkas ettevõtte juhatus 2009. aastal investeeringuid nii tootmisprotsessidesse kui ka

tehnoloogiatesse. Orgaanilise kasvu ja taastootmise tagamiseks alustati 2009. aastal uue tootmishoone ehitamist Laki 14 kinnistule. Uude tootmishoonesse paigaldatakse uued ja kaasaegsed termilise töötlemise seadmed, mis võimaldavad autotööstusele tarnitavate ohutuskomponentide mahtu oluliselt suurendada. Uue tootmishoone ja tootmiseadmete planeeritud investeeringu suuruseks on 36 miljonit krooni. Uue hoone käikuandmine toimub 2010.a. juunis. Lisaks eelpoolnimetatule on lähima paari aasta jooksul kavvas täiendavalt investeerida taastootmise tagamiseks ja uute tootmisprotsesside juurutamiseks 150 miljonit krooni. Enamus sellest investeeringust on planeeritud autoohutuskomponentide tootmisvõimsuse suurendamiseks.

Olulisemad uurimis- ja arendustegevuse projektid

2010. aastal jätkatakse komponentide väljatöötlusprojektide läbiviimist. Põhirõhku pööratakse innovaatilistele, teadmismahukatele komponentidele. Koostöös klientidega optimeeritakse toodete konstruktsiooni, projekteeritakse ja valmistatakse rakiseid ning kavandatakse tootmisprotsesse. Jätkatakse metalli struktuuri, omaduste ja töötlemise uurimistöid.

Jätkatakse toodete väljatöötlust nišiturgude (busside, veokite ja ehitusmasinate) turvarihmade tarneteks ja turvarihmade arendamist Venemaa sõidukitootjatele.

Olulisi sündmusi pärast aruandeperioodi lõppu

Autolivi kontserni poolt AS Norma väikeaktsionäridele tehtavat pakkumist on käsitletud allpool Hea ühingujuhtimise tava aruandes.

Hea ühingujuhtimise tava aruanne

Alates 1. jaanuarist 2006. a järgib AS Norma oma tegevuses Eesti Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi tava) juhiseid. Käesolev aruanne (edaspidi aruanne) kirjeldab AS Norma juhtimist 2009. aastal ning selle vastavust tava juhistele. AS Norma järgis 2009. aastal tava juhiseid, v.a kui aruandes on teisiti märgitud.

AS Norma on Eesti Vabariigis registreeritud aktsiaselts, aadressiga Laki tn. 14, 10621 Tallinn, registrikoodiga 10043950. AS Norma aktsiakapitaliks 2009. aastal oli 132 000 000 krooni, mis jaguneb ühte liiki registreeritud aktsiateks nimiväärtusega 10 krooni. AS Norma aktsiad on noteeritud Tallinna Börsi põhinimekirjas (Balti Põhinimekiri), lühinimega NRM1T. AS Norma aktsiaraamatut peab Eesti väärtapaberite keskreistri pidaja. AS-i Norma on 31. detsember 2009 seisuga 1612 aktsionäri. AS-i Norma kontrollib Autoliv AB, Rootsis registreeritud autoohutustoodete valmistaja. Autoliv AB on ühtlasi AS Norma suurim aktsionär.

Üldkoosolek

Aktsionäride õiguste teostamine

Aktsionäride üldkoosolek on AS Norma kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosolekud on korralised ja erakorralised. Üldkoosoleku pädevus on paika pandud Eesti äriseadustikuga ja AS Norma põhikirjaga (põhikirjaga on võimalik tutvuda AS Norma veebileheküljel www.norma.ee). Üldkoosoleku pädevuses on muu hulgas majandusaasta aruande kinnitamine, kasumi jaotamine, põhikirja muutmine ja nõukogu koosseisu määramine. Aktsionär võib aktsionäride koosolekust osa võtta ja koosolekul hääletada isiklikult või esindaja kaudu, kes omab selleks kirjalikku volitust. Iga aktsia annab aktsionärile ühe hääle.

AS-il on ühte liiki aktsiaid – nimelised lihtaktsiad, mille nimiväärtus on kümme Eesti krooni. Iga aktsia annab omanikule aktsionäride üldkoosolekul ühe hääle. AS-i aktsiakapital on jagatud kolmeteistkümneks miljoniks kaheksa tuhandeks nimeliseks lihtaktsiaks. Aktsionäri ei ole õigust nõuda nimelise aktsia kohta aktsiatähe väljaandmist. Aktsionäri ei ole õigust nõuda nimelise aktsia vahetamist esitajaaktsia vastu. AS-i Norma ni-

melised aktsiad on vabalt võõrandatavad. Hääleõigust käsitlevad piirangud ja kokkulepped puuduvad. AS-ile Norma teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes sätestatud aktsiate võõrandamise piiranguid. Aktsionäri surma korral läheb aktsia üle tema pärijale. AS-i Norma suhtes loetakse aktsia ülelänuks omandaja kandmisest aktsiaraamatusse.

AS Norma suuromanik Autoliv AB teatas 01.03.2010 otsusest, et Autoliv kontserni äriühing AS Automotive Holding teeb AS Norma väikeaktsionäridele pakkumise kõikide AS Norma aktsiate omandamiseks, mis ei ole juba kontserni omandis, hinnaga 92,31 Eesti krooni aktsia kohta. Pakkumine on tingimuslik ning kehtib ainult juhul kui selle tulemusel koos juba Autoliv AB-le kuuluvate AS Norma aktsiatega ületatakse 90%-lise omanduse piir.

Autolivi kontsernile kuulub 6 732 000 AS Norma aktsiat, mis moodustab 51% aktsiatest ning vastavate aktsiatega esindatud häälte koguarvust.

Autoliv teatas ka, et on leppinud kokku aktsionäridega, kelle aktsiatega on esindatud 26,44% AS Norma aktsiakapitalist, et nad aktseptivad sellise pakkumise kõigi neile kuuluvate aktsiate osas.

Pakkumise aktsepteerimise tähtaeg algab 17. märtsil 2010. a ja lõpeb 14. aprillil 2010. a.

Üldkoosoleku kokkukutsumine ja avaldatav teave

Juhatus avaldab teate aktsionäride üldkoosoleku kokkukutsumise kohta. Teade korralise aktsionäride üldkoosoleku kokkukutsumise kohta avaldatakse üleriigilise levikuga päevalehes vähemalt kolm nädalat ja erakorralise koosoleku kokkukutsumise kohta vähemalt üks nädal enne koosoleku toimumist. Teates tuleb näidata koht, kus aktsionärid saavad tutvuda majandusaasta aruandega, mis tuleb panna välja vähemalt kaks nädalat enne koosolekut.

AS Norma juhatus avaldas 25. märtsil 2009. a börsiteate, mille kohaselt aktsionäride üldkoosolek oli kokku kutsutud 12. maiks 2009. a algusega kell 09.00.

Päevakorras oli kolm punkti: AS Norma 2008. a majandusaasta aruande kinnitamine; kasumi jaotamine ja audiitori nimetamine ja tasustamise korra määramine.

2008. a puhaskasum oli 137 218 728 krooni. Juhatus tegi ettepaneku maksta aktsionäridele (korralisi) dividendide 50 % aktsia nimiväärtusest ehk 5 krooni aktsia kohta, kogusummas 66 000 000 krooni, ning jätta ülejäänud puhaskasum jaotamata. Nõukogu toetas juhatuset ettepanekut.

Juhatus tegi ettepaneku aktsionäride üldkoosolekule fikseerida dividendiõiguslike aktsionäride nimekiri 26. mail 2009. a kell 23.59. Nõukogu toetas juhatuset ettepanekut. Dividendid maksti välja 3. juulil 2009. a.

Seega järgiti 2009. a AS Norma üldkoosoleku tava juhiseid.

Üldkoosoleku läbiviimine

Üldjuhul on üldkoosolek pädev vastu võtma otsuseid, kui kohal on üle poole aktsiatega esindatud häältest. Aktsionäride üldkoosoleku otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud üle poole üldkoosolekul esindatud häältest, välja arvatud teatud otsused, nt AS Norma põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine või vähendamine, ühinemine, jagunemine, ümberkorraldamine ja likvideerimine ning nõukogu liikme tagasikutsumine enne ametiaja lõppu, mille puhul on otsus vastu võetud, kui selle poolt on antud vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud häältest.

Tehniliste vahendite puudumise tõttu otsustati 12.05.2009 AS Norma üldkoosolekut mitte üle kanda interneti vm sidevahendi teel. Seega 2009. a AS Norma üldkoosoleku läbiviimisel järgiti tava juhiseid, välja arvatud tava p 1.3.3 antud soovitus, kuna puudusid tehnilised vahendid üldkoosoleku jälgimiseks muude sidevahendite kaudu.

Juhatus Ülesanded

Juhatus on AS Norma juhtimisorgan, mis esindab ja juhib AS-i Norma. Juhatuses esimees võib üksinda esindada AS-i Norma ning teised juhatuselised liikmed võivad esindada äriühingut koos teise juhatuselise liikmega. AS

Norma eesmärkide saavutamiseks analüüsib juhatus AS Norma tegevuste ja finantseesmärkidega seotud riske ja teeb järelevalvet kontroll- ja aruandlustegevuse üle. AS Norma juhatus on kehtestanud oma otsusega AS Norma kontserni siseteabe hoidmise reeglid. Juhatus peab järgima nõukogu seaduslikke korraldusi. 2009. aastal toimus AS Norma juhatuselise ja nõukogu vahel pidev andmevahetus, sh. esitas juhatus nõukogule regulaarselt ülevaateid AS Norma majandustegevusest ja finantsseisundist. Juhatuselise liikmetel puuduvad volitused aktsiaid emiteerida ja tagasi osta.

Koosseis

Nõukogu valib ja kutsub tagasi juhatuselise liikmed ja nimetab ametisse juhatuselise esimehe. Juhatuselise liikmeid on viis kuni kaheksa ja nad valitakse kolmeks aastaks. Juhatuselise koosseisus käesoleva aruande koostamise ajal on 6 liiget: juhatuselise esimees – Peep Siimon; juhatuselise liikmed – Ülle Jõgi (finantsdirektor), Ivar Aas (müügidirektor), Garri Krieger (kvaliteedidirektor), Peeter Tõniste (tootmisdirektor) ja Sander Annus (turundus- ja arendusdirektor).

Norma juhatuselise esimees ja liikmed on Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikide elanikud. Juhatuselise liikmed ei ole samal ajal AS Norma nõukogu liikmed. Juhatuselise liikmete ülesanded on sätestatud iga juhatuselise liikmega sõlmitud ametilepingus.

Juhatuselise liikmetele makstav tasu, lahkumishüvitis ja preemiasüsteem on kokku lepitud juhatuselise ja nõukogu vahel sõlmitud ametilepingus. Juhatuselise liikmetele lisatasude maksmine toimub vastavalt nõukogu poolt seatud finantseesmärgi ja strateegiliste eesmärkide täitmisele. Finantseesmärgi täitmise kriteeriumiks on auditeeritud aasta kasumi kasv võrreldes eelneva aruande aastaga. Pikemaajalised strateegilised eesmärgid seatakse nõukogu poolt ning nende põhjal kehtestab nõukogu juhatuselisele igal aastal konkreetsed eesmärgid ja nende täitmise kriteeriumid. Eesmärkide täitmist hinnatakse kord aastas nõukogu poolt. AS Norma juhatuselisele arvestati 2009. aasta jooksul töötasu ning tulemustasu summas 7 729 (2008: 12 955) tuhat krooni.

Aktsiaoptioone või muid soodustusi juhatuselise liikmetele eraldatud ei ole. Juhatuselise liikme lepingu alusel

on lõpetamisel ettenähtud hüvitis suuruses 0 kuni 12 kuu töötasu, sõltuvalt lepingu lõpetamise tingimustest. Maksimaalne võimalik hüvitis arvestades kõikide juhatuse liikmete lepinguid oleks 4 751 tuhat krooni.

Huvide konflikt

Juhatuse liikmel on keelatud konkureerida AS-iga Norma ilma nõukogu nõusolekuta. Aruande koostamiseni 2010. aastal ei ole nõukogule teatatud ühestki olulisest tehingust AS Norma ja tema juhatuse liikmete või juhatuse liikmetega seotud isikute vahel või muust huvide konflikti situatsioonist.

Juhatuse esimees ja liikmed ei ole samaaegselt teise emitendi juhatuses või nõukogus. AS Norma kontserni kuuluva 100%-lise tütarettevõtte Norma-Osvar ZAO nõukogu koosseisu kuuluvad AS Norma juhatuse esimees Peep Siimon ja juhatuse liikmed Ülle Jõgi ja Ivar Aas.

Seega järgiti 2009. aastal AS Norma juhatuse töötava juhiseid.

Nõukogu Ülesanded

Nõukogu tegeleb AS Norma tegevuse pikemaajalise planeerimise ja üldise tegevuskavaga, muu hulgas teeb järelevalvet juhatuse tegevuse üle, töötab välja äriplaan, kinnitab aastaelarveid ja investeringute eelarve. Nõukogu annab aru aktsionäride üldkoosolekule. Nõukogu nõusolek on vajalik selleks, et teha aktsionärsel nimel tehinguid, mis väljuvad igapäevase majandustegevuse raamest, eelkõige tehingute tegemiseks, millega kaasneb osaluse omandamine ja käsutamine teistes ühingutes, tütarettevõtete asutamine või nende tegevuse lõpetamine, tehingud kinnisasjadega, investeringute tegemine, mis ületavad selleks majandusaastaks ettenähtud kulutuste summa jne. Nõukogu ei ole moodustanud komisjone.

Koosseis ja tasud

Nõukogul on hetkeseisuga kuus liiget.

19. juunil 2008. a aktsionäride üldkoosoleku poolt valiti ametisse kolmeks aastaks nõukogu esimees Halvar

Jonzon ja liikmed: Pär Malmhagen, Toomas Tamsar, Raivo Erik, Aare Tark ja Leif Berntsson. Lähtudes äri-seadustiku § 319 lõikest 2 ja AS Norma põhikirja punktist 4.4, mille kohaselt võib üldkoosolekute vahelisel ajal aktsionärsel enamusaktsionär kutsuda tagasi mitte enam kui kolm üldkoosolekul valitud nõukogu liiget ja nimetada nende asemele uued nõukogu liikmed, kui vastav vajadus tekib varem kui 1 (üks) kuu enne üldkoosolekut, võttis AS Norma enamusaktsionär Autoliv AB (registrikood 556036-1981, asukoht Stockholm), keda esindab seadusjärgne esindaja Marika Fredriksson, vastu järgmised otsused:

1. Kutsuda alates 01.06.2009 AS Norma nõukogust tagasi Pär Malmhagen, sünniaeg 03.02.1963 ja Leif Berntsson sünniaeg 29.11.1955.
2. Nimetada AS Norma nõukogu uuteks liikmeteks Günter Brenner, sünniaeg 30.10.1963 ja Lars Sjöbring sünniaeg 11.12.1967, 3 (kolmeks) aastaks volituste algusega 01.06.2009.

Seega alates 01.06.2009 kuulub AS Norma nõukogusse nõukogu esimees Halvar Jonzon ja liikmed: Toomas Tamsar, Raivo Erik, Aare Tark, Günter Brenner ja Lars Sjöbring.

2009. a esimeses kvartalis toimus 3 nõukogu koosolekut – 28. jaanuar 2009, 04. veebruar 2009 ja 24. märts 2009. Ühel nõukogu koosolekul ei olnud esindatud kogu nõukogu koosseis – 04. veebruaril 2009. a ei osalenud Leif Berntsson.

24. märts 2009 toimunud nõukogu koosolekul kinnitas nõukogu AS Norma 2008. a majandusaasta aruande. Kohal oli audiitor Hanno Lindpere audiitorfirmast Ernst & Young Baltic AS.

2009. a teises kvartalis toimus 1 nõukogu koosolek – 12. mai 2009.

2009. a kolmandas kvartalis toimus 1 nõukogu koosolek – 25. august 2009. Koosolekul ei olnud esindatud nõukogu liige Günter Brenner.

2009. a neljandas kvartalis toimus 1 nõukogu koosolek – 24. november 2009. Esindatud olid kõik nõukogu liikmed.

Käesoleva koosseisuga nõukogu liikmete valimisega ei ole AS Norma kõikide liikmete osas järginud Hea Ühin-

gujuhtimise Tava Lisa punktis (h) toodud sõltumatu nõukogu liikmele kehtestatud soovitus - ei ole olnud sõltumatuks nõukogu liikmeks kauem kui kümme (10) aastat. Nõukogu liikmed on olnud väga aktiivsed uue strateegia väljatöötamisel ja seetõttu on oluline, et jätkaksid ametis edasi liikmed ka juhul, kui see on vastuolus Hea Ühingu soovitustega.

Aksionäride üldkoosoleku poolt 25. aprillil 2000. a vastu võetud otsuse kohaselt otsustati nõukogu liikmete tasustamine. AS Norma nõukogu liikme töötasu on 10 000 krooni kuus ja nõukogu esimehe töötasu on 12 000 krooni kuus. Aktsiaoptsoone või muid soodustusi nõukogu liikmetele eraldatud ei ole. Nõukogu liikmetele ei maksta tasu tööülesannete täitmise lõpetamisel.

Huvide konflikt

Nõukogu liige ei tohi hääletada nõukogu koosolekul, kui otsustatakse tema ja AS-i Norma vahelise tehingu tegemiseks nõusoleku andmist, samuti nõukogu liikmeiga seotud isiku või äriühingu, milles nõukogu liikmel on oluline osalus, ja aktsiaseltsi vahelise tehingu tegemiseks nõusoleku andmist. Nõukogu liikmel on keelatud ilma aktsionäride üldkoosoleku vastava otsuseta konku-

reerida AS-iga Norma. Nõukogu liikmed ei ole aruande koostamiseni 2010. aastal juhatuseteatanud ühestki huvide konfliktist.

Nõukogu liikmed ei ole heaks kiitnud 2009. a ühtegi tehingut, mis oleks sõlmitud juhatuse liikme, tema lähedase või nõukogu liikme enda ja emitendi vahel.

Seega järgiti 2009. aastal AS Norma nõukogu töös tava juhiseid, välja arvatud Tava Lisa punktis (h) toodud kriitერიумид.

Teabe avaldamine

AS Norma on avanud kodulehekülje aadressil www.norma.ee ja avaldab otse koduleheküljel või Tallinna Börsi kodulehele suunavate linkide kaudu järgmisi andmeid: põhikiri, majandusaasta aruanded ja vahearuanded ning finantskalender, info juhatuse ja nõukogu kehtivate koosseisude kohta ja audiitorite kohta. 2009. aastal ei toimunud pressikonverentse. Investoritega toimus kohtumine 08.07.2009 ja sellekohane info leidub AS Norma koduleheküljel. Seega järgis AS Norma 2009. aastal teabe avaldamisel tava juhiseid.

JRK NR	KUUPÄEV	BÖRSITEATE PEALKIRI
1.	6.jaan.09	Norma poolt avalikustatud informatsioon
2.	19.jaan.09	Töölepingute kollektiivne lõpetamine
3.	28.jaan.09	Esialgssed auditeerimata majandustulemused 4.kvartalis ja 2008.a jooksul
4.	17.veebr.09	Töölepingute kollektiivne lõpetamine ja osalise tööaja rakendamine
5.	27.veebr.09	Lõplik aruanne IV kvartal 2008.
6.	6.märts 09	Auditeeritud 2008.a aruanne
7.	25.märts 09	AS Norma korralise üldkoosoleku päevakord
8.	25.märts 09	Kommentaar dividendi teadaandele
9.	7.apr.09	Töölepingute kollektiivne lõpetamine ja osaliselt tasustatava puhkuse rakendamine
10.	20.apr.09	Esialgssed auditeerimata majandustulemused I kvartalis 2009.a
11.	20.apr.09	Osaliselt tasustatava puhkuse rakendamine
12.	12.mai 09	Üldkoosoleku otsused
13.	29.mai 09	Lõplik aruanne I kvartal 2009
14.	1.juuni 09	Muudatused nõukogu koosseisus
15.	20.juuli 09	Esialgssed auditeerimata majandustulemused 2.kvartalis ja esimesel poolaastal 2009
16.	28.aug.09	Lõplik aruanne II kvartal 2009
17.	31.aug.09	Uuendatud vahearuanne
18.	19.okt.09	Esialgssed auditeerimata majandustulemused 3.kvartalis ja 9 kuud 2009.a
19.	30.nov.09	2009.a III kvartali tulemused

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Aruandlus

AS Norma konsolideeritud raamatupidamisaruanded on koostatud kooskõlas Euroopa Liidus kohaldatavate rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja ajaloolise kulu põhjal, kui raamatupidamise sise-eeskirju käsitlevas peatükis ja konsolideeritud raamatupidamisaruannete hinnangutes ei ole sätestatud teisiti.

AS Norma on kohustatud avaldama kvartaalseid esialgseid ja lõplikke vahearuarandeid ning auditeeritud majandusaasta aruande kohe pärast selle kinnitamist nõukogu poolt.

Auditeerimine

AS Norma audiitorite arv ja nimed määratakse aktsionäride üldkoosoleku otsusega. Alates 2005. aastast on AS Norma audiitoriks Ernst & Young Baltic AS. 12.05.2009 toimunud korraline üldkoosolek otsustas kinnitada AS Norma audiitoriks tähtajaga 1 (üks) aasta audiitorühing Ernst & Young Baltic AS ning määras, et audiitorile makstava tasu suuruse otsustab nõukogu, kes sõlmib audiitoritega ka lepingu. AS Norma ja Ernst & Young Baltic AS vahel sõlmitud audiitorteenuse osutamise leping on konfidentsiaalne ja seetõttu audiitorile makstava tasu suurus ei kuulu avaldamisele.

AS Norma 2009. a finantskalender:

ARUANDLUS PERIOOD	ESIALGNE ARUANNE	LÕPLIK ARUANNE	AUDITEERITUD ARUANNE
2008. aasta			6.03.2009
4. kv. 2008	28.01.2009	27.02.2009	
1. kv. 2009	20.04.2009	29.05.2009	
2. kv. 2009	20.07.2009	28.08.2009	
3. kv. 2009	19.10.2009	30.11.2009	
4. kv. 2009	27.01.2010	26.02.2010	
2009. aasta			25.03.2010

Juhtkonna deklaratsioon tegevusaruandele

Kontserni juhatuse kinnitab, et tegevusaruanne annab õige ja õiglase ülevaate emaettevõtte ja kontserni kui terviku äritegevuse arengust ja tulemustest ning finantsseisundist ning sisaldab peamiste riskide ja kahtluste kirjeldust.

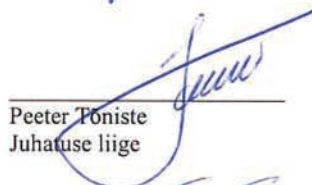
Peep Siimon
Juhatuse esimees

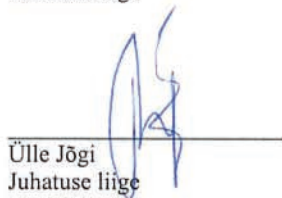
Garri Krieger
Juhatuse liige

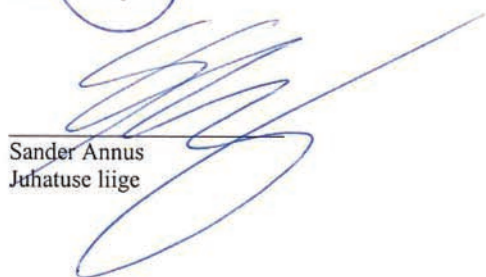
Ivar Aas
Juhatuse liige

Peeter Tõniste
Juhatuse liige

Ülle Jõgi
Juhatuse liige

Sander Annus
Juhatuse liige

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Juhatuse kinnitus raamatupidamise aastaaruandele

Käesolevaga deklareerime oma vastutust lehekülgedel 24 kuni 57 esitatud AS-i Norma konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande koostamise eest ja kinnitame, et:

- 1) raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestusmeetodid on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt;
- 2) raamatupidamise aastaaruanne kajastab kontserni finantsseisundit, majandustulemusi ja rahavoogusid õigesti ja õiglaselt;
- 3) emattevõtte ja teised kontserni kuuluvad äriühingud on jätkuvalt tegutsevad äriühingud.

Peep Siimon

Juhatuse esimees

Ivar Aas

Juhatuse liige

Ülle Jõgi

Juhatuse liige

Garri Krieger

Juhatuse liige

Peeter Tõniste

Juhatuse liige

Sander Annus

Juhatuse liige

Tallinn, 22. märts 2010

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

Tuhandetes kroonides

AKTIVA (VARA)	31.12.2009	31.12.2008	LISA NR.
Käibevara			
Raha ja pangakontod	82 907	29 943	1
Finantsvarad	553 334	553 576	2
Nõuded	104 568	155 647	3
Ettemaksed	990	1 542	4
Varud	68 648	101 291	5
Käibevara kokku	810 447	841 999	
Põhivara			
Pikaajalised nõuded	372	329	6
Materiaalne põhivara	210 470	229 938	7
Immateriaalne põhivara	7 179	9 252	8
Põhivara kokku	218 021	239 519	
Aktiva (vara) kokku	1 028 468	1 081 518	
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL)			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad	94 794	99 609	10
Ettemaksed	224	408	11
Lühiajalised eraldised	0	2 803	12
Lühiajalised kohustused kokku	95 018	102 820	
Kohustused kokku	95 018	102 820	
Omakapital			
Aktiivkapital nominaalväärtuses	132 000	132 000	13
Kohustuslik reservkapital	13 200	13 200	
Jaotamata kasum	788 250	833 498	22
Omakapital kokku	933 450	978 698	
Passiva (kohustused ja omakapital) kokku	1 028 468	1 081 518	

Raamatupidamisarvestuse põhimõtted lehekülgedel 29 kuni 38 ja lisad konsolideeritud finantsaruannetele lehekülgedel 39 kuni 57 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatuks osaks.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

Tuhandetes kroonides

	2009	2008	LISA NR.
Müügitulu	798 686	1 382 140	14
Müüdnud toodangu kulu	-735 061	-1 182 147	15
Brutokasum	63 625	199 993	
Turustuskulud	-13 558	-24 072	16
Tootearenduskulud	-10 180	-16 244	17
Üldhalduskulud	-24 601	-38 869	18
Muud äritulud	5 226	6 480	19
Muud ärikulud	-6 955	-3 332	20
Ärikasum	13 557	123 956	
Finantstulud	24 959	31 014	21
Finantskulud	-219	-208	21
Kasum enne maksustamist	38 297	154 762	
Tulumaks	-17 544	-17 544	22
Aruandeaasta kasum	20 753	137 218	
Tava ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta kroonides	1,57	10,40	13

Raamatupidamisarvestuse põhimõtted lehekülgedel 29 kuni 38 ja lisad konsolideeritud finantsaruannetele lehekülgedel 39 kuni 57 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatuks osaks.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

Tuhandetes kroonides

	AKTSIAKAPITAL NOMINAALVÄÄRTUSES	KOHUSTUSLIK RESERVKAPITAL	JAOTAMATA KASUM	KOKKU OMAKAPITAL
31.12.2007	132 000	13 200	762 280	907 480
Dividendid	-	-	-66 000	-66 000
Aruandeaasta kasum	-	-	137 218	137 218
31.12.2008	132 000	13 200	833 498	978 698
31.12.2008	132 000	13 200	833 498	978 698
Dividendid	-	-	-66 000	-66 000
Aruandeaasta kasum	-	-	20 753	20 753
31.12.2009	132 000	13 200	788 250	933 450

Vastavalt Äriseadustiku nõuetele moodustab kohustuslik reservkapital 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada eelmiste perioodide kahjumite katmiseks või aktsiakapitali suurendamiseks. Kohustuslikust reservkapitalist ei tehta väljamakseid aktsionäridele.

Raamatupidamisarvestuse põhimõtted lehekülgedel 29 kuni 38 ja lisad konsolideeritud finantsaruannetele lehekülgedel 39 kuni 57 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatuks osaks.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

Tuhandetes kroonides

RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST	2009	2008	LISA NR.
Puhaskasum	20 753	137 218	
Korrigeerimised:			
Kasum materiaalse põhivara likvideerimisest	-27	-195	19
Materiaalse ja immateriaalse põhivara amortisatsioon	52 758	53 529	7,8
Põhivara allahindlus	6 408	0	20
Intressitulu	-24 959	-31 014	21
Realiseerimata kasum valuutakursi muutusest	-390	-277	
Tulumaksukulu	17 544	17 544	22
Äritegevusega seotud käibevara muutus :			
Lühiajaliste nõuete, v.a. laenude ja intresside muutus	51 603	11 262	3,4,6
Varude muutus	32 643	4 679	5
Kohustuste muutus:			
Kreditoorse võlgnevuse muutus	-4 186	-48 643	10
Ettemaksete muutus	-184	-407	11
Eraldise muutus	-2 803	2 803	12
Rahavood äritegevusest kokku	149 160	146 499	
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST			
Materiaalse põhivara müük	181	342	7
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	-37 778	-50 896	7,8
Väljaantud laenud	-90	-67	6
Tagasisaadud laenud	55	149	6
Finantsvarade soetamine	-968 665	-1 070 763	
Finantsvarade müük	965 108	975 544	
Saadud intressid	28 756	26 299	
Rahavood investeerimisest kokku	-12 433	-119 392	
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST			
Dividendide tulumaksu tasumine	-17 544	-17 544	22
Makstud dividendid	-66 000	-66 000	13
Rahavood finantseerimisest kokku	-83 544	-83 544	
Neto rahavoog	53 183	-56 437	
Muutused rahas ja raha ekvivalentides			
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses:	29 943	86 588	
Juurdekasv/vähennemine	53 183	-56 437	
Valuutakursi mõju	-219	-208	21
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus, sh.:	82 907	29 943	
raha ja pangakontod (sh. tähtajalised deposiidid tähtajaga kuni 3 kuud)	82 907	29 943	1

Raamatupidamisarvestuse põhimõtted lehekülgedel 29 kuni 38 ja lisad konsolideeritud finantsaruannetele lehekülgedel 39 kuni 57 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatuks osaks.

Üldinformatsioon

AS Norma (edaspidi ka “emaettevõtte”) ja tema tütar-ettevõtte (edaspidi koos ka “kontsern”) põhitegevuseks on autodele turvasüsteemide ja nende detailide valmistamine, müük ning põhitegevusega seonduvate arendustööde teostamine. Põhitootmise tarbeks kasutavad tehnoloogiad on metallitöötlemine, plastivalamine, detailide galvaaniline katmine ja toodete koostamine.

AS Norma kontserni kuulus 2009. aastal AS Norma ja tema 100%-lise osalusega tütarettevõtte:

ETTEVÕTTE NIMI	OSALUS	ASUKOHT
Norma-Osvar ZAO	100%	Venemaa

Täpsem informatsioon tütarettevõtte kohta on esitatud lisades 14, 22 ja 27.

AS Norma osalus tütarettevõtte omakapitalis võrdub tema osalusega hääleõiguslikes aktsiates.

Kontsernis töötas 2009. a. lõpus 616 inimest, sealhulgas emaettevõttes 612 inimest (2007. a lõpus vastavalt 918 ja 914 inimest).

AS Norma on registreeritud ja tegutseb Eesti Vabariigis, Tallinnas, Laki tn. 14. AS-i Norma aktsiad on noteeritud Tallinna Väärtpaberibörsi põhinimekirjas, lisaks kaubeldakse AS Norma aktsiatega (GDR) veel Frankfurdi ja Berliini börsidel. AS-i Norma emaettevõtte on Autoliv AB ja Autoliv-i kontserni emaettevõtte on Autoliv Inc.

Raamatupidamisarvestuse põhimõtted ja hinnangud

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ja põhineb soetusmaksumuse printsiibil, v.a. juhtudel, mis on kirjeldatud järgnevatel arvestusmeetodites teisiti (näiteks teatud finantsinstrumendid, mida kajastatakse õiglases väärtuses). Aruanne on koostatud tuhandetes Eesti kroonides.

Käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaru-

ande kinnitamise kuupäeva seisuga pole kontserni jaoks vahet kontserni poolt rakendatud Euroopa Liidu poolt heaks kiidetud IFRS standarditel ning IFRS standarditel, mis on välja antud Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) poolt.

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule, kinnitatakse juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab endas ka raamatupidamise aastaaruannet, aktsionäride üldkoosoleku poolt. Aktsionäridel on õigus juhatuse poolt koostatud ja kinnitatud majandusaasta aruannet mitte heaks kiita ning nõuda uue aruande koostamist.

Võrreldes varasemate aastatega on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud lisainformatsiooni seoses uute ning muudetud raamatupidamisstandarditega.

Tulenevalt Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuetest on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud ka emaettevõtte konsolideerimata põhiaruanded (vt. lisa 27), mis ei ole emaettevõtte eraldiseisvad finantsaruanded IAS 27 (Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded) mõistes. Emaettevõtte konsolideerimata aruanded on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga, mis emaettevõtte jaoks ei erine arvestuspõhimõtetest, mida on kasutatud kontserni raamatupidamise aastaaruande kokkupanemisel, v.a. investeringud tütarettevõttesse.

Muudatused raamatupidamis-põhimõtetes

Konsolideeritud finantsaruanne koostatakse järjepidevuse ja võrreldavuse põhimõtete alusel, mis tähendab, et kontsern järgib alati samu raamatupidamis-põhimõtteid ja esitusviisi. Raamatupidamis-põhimõtteid ja esitusviisi muudetakse üksnes juhul, kui seda nõutakse uute või muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) ja nende tõlgenduste alusel või kui uus raamatupidamispoliitika ja/või esitusviis annab objektiivsema ülevaate kontserni finantsseisust, finants-tulemustest ja rahavoogudest.

Uute ja/või muudetud IFRS standardite ja tõlgenduste rakendamine

Kontsern on aruandeaastal rakendanud järgnevaid uusi ja muudetud IFRS standardeid ja IFRIC tõlgendusi:

- IFRS 8 *Tegevussegmendid*;
- Muudetud IAS 1 *Raamatupidamisaruannete esitamine*;
- Muudetud IAS 23 *Laenukasutuse kulutused*;
- Muudetud IFRS 1 *Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne rakendamine* ja IAS 27 *Konsolideeritud ja eraldiseisvad raamatupidamisaruanded*;
- Muudetud IFRS 2 *Aktsiapõhine makse*;
- Muudetud IFRS 7 *Finantsinstrumendid: avalikustatav teave*;
- Muudetud IAS 32 *Finantsinstrumendid: esitusviis* ja IAS 1 *Finantsaruannete esitus – Müüdavad finantsinstrumendid ja likvideerimisel tekkivad kohustused*;
- Muudetud IFRIC 9 *Varjatud tuletisinstrumentide ümberhindamine* ja IAS 39 *Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine – Varjatud tuletisinstrumentid*;
- IFRIC 13 *Kliendilojaalsusprogrammid*;
- IFRIC 14 *IAS 19 - Piirangud kindlaksmääratud hüvitise varale, miinimumrahastamise nõuded ja nende vastastikused mõjud*;
- IFRIC 15 *Kinnisvara ehituslepingud*;
- IFRIC 16 *Välismaise üksuse netoinvesteeringu riskimaandamine*;
- IFRS täiendused (avaldatud 2008 ning kehtivad alates 1. jaanuarist 2009).

Nimetatud muudatustega kaasnevad olulisemad mõjud on järgmised:

IFRS 8 *Tegevussegmendid*

IAS 14 Segmendiaruandlus asendub IFRS 8-ga. Kontsern otsustas, et tegevussegmendid vastavalt IFRS 8-le ei erine olulisel määral varasemalt IAS 14 põhjal määratletud ärisegmentidest. IFRS 8 poolt nõutud avalikustamised, sealhulgas ka muudetud võrdlusandmed, on ära toodud lisa 14.

Muudetud IAS 1 *Raamatupidamisaruannete esitamine*

Kõnealune muudatus toob kaasa mitmeid muutusi, mis

hõlmavad uue terminoloogia kasutuselevõttu ja muudatusi omakapitali tehingute kajastamise esitlusviisis. Täiendavalt tutvustab standard koondkasumiaruande mõistet ning uusi nõudeid tagasiulatuvalt parandatud raamatupidamisaruande esitlusviisile. Kontsern on otsustanud koondkasumi esitada ühes aruandes.

Muudetud IAS 23 *Laenukasutuse kulutused*

Muudetud standard sätestab, et kõik laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seostatavad tingimustele vastava vara soetamise, ehitamise või tootmisega tuleb kapitaliseerida. Muudatus ei mõjuta Kontserni finantsseisundit ega majandustulemusi, kuna Kontsernil ei ole Laenukasutuse kulutusi.

Ülejäänud 2009. aastal vastu võetud standardid, tõlgendused ning nende muudatused ei mõjuta Kontserni raamatupidamisaruandeid, kuna Kontsernil puuduvad sellised raamatupidamisaruande elemendid ja tehingud, mida kõnealused muudatused mõjutavad.

Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud standardid

Kontsern ei ole rakendanud järgnevaid IFRS ja IFRIC tõlgendusi, mis on vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud:

IFRS 2 *Aktsiapõhine makse* muudatus (kohaldatakse 01. jaanuaril 2010 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heaks kiitmist).

Muudatus täpsustab grupisest rahaliselt arveldatavate aktsiapõhiste maksetehingute kajastamist ja ulatust. Muudatus ei mõjuta Kontserni finantsseisundit ega majandustulemusi, kuna Kontsernil ei ole aktsiapõhiseid maksetehinguid.

Muudetud IFRS 3 *Äriühendused* ja IAS 27 *Konsolideeritud ja eraldiseisvad raamatupidamisaruanded* (kohaldatakse 01. juulil 2009 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele).

Muudetud IFRS 3-ga (IFRS 3R) sätestatakse mitmed muudatused äriühenduste arvestuspõhimõtetes, mis mõjutavad firmaväärtuse arvestust, selle perioodi aruandlustulemusi, kus omandamine toimub ja edasisi aruandlustulemusi. IAS 27R näeb ette, et muutust tü-

tarettevõtte osaluses (mis ei too kaasa kontrolli kaotust) kajastatakse omakapitalitehinguna. Seetõttu ei tekita sellised tehingud enam firmaväärtust, kasumit ega kahjumit. Lisaks muudab muudetud standard tütaretevõtte kahjumite ja tütaretevõtte üle kontrolli kaotamise kajastamist. Sellest tulenevalt muudeti standardeid IAS 7 Rahavoogude aruanded; IAS 12 Tulumaks, IAS 21 Valuutakursside muutuste mõju, IAS 28 Investeeringud sidusettevõtetesse ning IAS 31 Investeeringud ühissetevõtetesse. Vastavalt üleminekusätetele rakendab Kontsern neid muudatusi edasiulatuvalt. Seega ei hinnata ümber enne muudetud standardi jõustumise kuupäeva toimunud äriühenduste käigus omandatud varasid ega kohustusi.

IFRS 9 *Finantsinstrumendid* (kohaldatakse 01. jaanuaril 2013 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heaks kiitmist).

IFRS 9 asendab aegamööda IAS 39. IASB on välja andnud standardi esimese osa, mis kehtestab uue finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise raamistiku. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

Muudetud IAS 24 *Seotud osapooli käsitleva teabe avalikustamine* (kohaldatakse 01. jaanuaril 2011 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heaks kiitmist).

Muudatused lihtsustavad seotud osapoolte definitsiooni, selgitades selle tähendust ja kõrvaldades definitsiooni vasturääkivusi. Lisaks lubab muudetud standard mõningaid avalikustamise erandeid riiklikele ettevõtetele. Muudatus ei mõjuta Kontserni finantsseisundit ega majandustulemusi, kuid võib mõjutada seotud osapoolte osas avalikustatavat informatsiooni.

Muudetud IAS 32 *Finantsinstrumendid: esitamine – Kinnise aktsiaemissiooni klassifitseerimine* (kohaldatakse 01. veebruaril 2010 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele).

Muudab finantskohustuse definitsiooni jättes välja teatud õigused, optsioonid ja garantiid. Muudatus ei mõjuta Kontserni finantsseisundit ega majandustulemusi, kuna Kontsern ei oma selliseid instrumente.

Muudetud IAS 39 *Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine – nõuetele vastavad maandatavad alus-*

instrumendid (kohaldatakse 01. juulil 2009 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele).

Muudatus puudutab ühepoolse riski määramist maandatavas alusinstrumendis ning inflatsiooni määramist maandatava riskina või selle teatud osa konkreetsetes olukordades. See selgitab, et ettevõttel on lubatud määrata finantsinstrumendi õiglase väärtuse muutuse teatud osa või rahavoo muutus maandatava alusinstrumendina. Muudatus ei mõjuta Kontserni finantsseisundit ega majandustulemusi, kuna Kontsern ei oma selliseid instrumente.

IFRS-ide täiendused

2008. aasta mais andis IASB välja oma esimese standardite muutuste kogumiku, mille eesmärk on vasturääkivuste kõrvaldamine ja sõnastuse täpsustamine. Kogumik sisaldab eraldi üleminekusähte iga standardi kohta. Teine standardite muutuste kogumik, mis anti välja 2009. aasta aprillis, pole veel EL-i poolt heaks kiidetud. Järgmiste muudatusete (millest osa pole EL-i poolt veel vastu võetud) rakendamine võib kaasa tuua arvestusmeetodite muudatusi, kuid ei mõjuta Kontserni finantsseisundit ega majandustulemusi:

- IFRS 5 *Müügiks hoitavad põhivarad ja lõpetatud tegevusvaldkonnad*. Täpsustab, et põhivarade ja müügigootel varade gruppide osas, mis on klassifitseeritud müügiks hoitavate põhivarade või lõpetatud tegevusvaldkondade alla, kehtivad ainult need avalikustamise nõuded, mis on ära toodud IFRS 5-s. Teistes IFRS-ides toodud avalikustamise nõuded kehtivad ainult juhtudel, kus see on spetsiifiliselt selliste põhivarade või lõpetatud tegevusvaldkondade kohta nõutud.
- IFRS 8 *Tegevussegmentid*. Täiendab, et segmentivarad ja –kohustused tuleb avaldada, kui peamiste otsustajate poolt jälgitavad mõõdikud põhinevad nendel varadel ja kohustustel.
- IAS 7 *Rahavoogude aruanded*. Täpsustab, et ainult selliseid väljaminekuid, mille tulemusena kajastatakse vara, saab klassifitseerida investeerimistegevuse rahavoo alla.
- IAS 36 *Varade väärtuse langus*. Muudatus täpsustab, et suurim raha genereeriv üksus, millele saab jagada omandamise käigus tekkinud firmaväärtust, on tegevussegment, nagu see on defineeritud IFRS 8-s.

Muudatuste kogumikuga tehtavad ülejäänud muudatused järgnevas standardites ei mõjuta Kontserni poolt kasutatavaid arvestusmeetodeid, finantsseisundit ega majandustulemusi:

- IFRS 2 *Aktsiapõhine makse*;
- IAS 1 *Raamatupidamisaruannete esitamine*;
- IAS 17 *Rendid*;
- IAS 38 *Immateriaalsed varad*;
- IAS 39 *Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine*;
- IFRIC 9 *Varjatud tuletisinstrumentide ümberhindamine*;
- IFRIC 16 *Välismaise üksuse netoinvesteeringu riskimaandamine*.

IFRIC 12 Teenuse kontsessioonikokkulepped (kohaldatakse 29. märtsil 2009 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele).

Tõlgendus rakendub teenuste kontsessioonide operaatoritele ning annab juhiseid kontsessioonikokkuleppega võetud kohustuste ja saadud õiguste kajastamiseks. Kuna ükski Kontserni ettevõtte ei ole operaator, puudub tõlgendusel mõju Kontsernile.

Muudetud IFRIC 14 IAS 19 - Piirangud kindlaksmääratud hüvitise varale, miinimumrahastamise nõuded ja nende vastastikused mõjud (kohaldatakse 01. jaanuaril 2011 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heaks kiitmist).

Muudatus puudutab minimaalse rahastamise nõude puhul tehtavate tulevaste maksete kajastamist. Muudatus ei mõjuta Kontserni raamatupidamisaruandeid, kuna Kontsernil ei ole kindlaksmääratud hüvitisega varasid.

IFRIC 17 Mitterahaliste varade jaotamine omanikele (kohaldatakse 31. oktoobril 2009 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele).

Tõlgendus kirjeldab raamatupidamislikku käsitlust juhtudel, kus ettevõtte jagab omanikele dividende mitterahaliste varade kujul. Muudatus ei mõjuta Kontserni konsolideeritud finantsaruandeid, kuna Kontsern ei jaga omanikele mitterahalisi varasid.

IFRIC 18 Varade üleandmine klientide poolt (kohaldatakse 31. oktoobril 2009 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele). Tõlgendus selgitab selliste lepingute kajastamist, kus klient annab ettevõttele üle materiaa-

lise põhivara objekti, mida kasutatakse kliendi võrgustikku ühendamise eesmärgil või teenuste või kaupade tarnimiseks (näiteks elektri-, gaasi- või veevarustuse tagamiseks). IFRIC 18 ei mõjuta Kontserni konsolideeritud finantsaruandeid, kuna Kontsernil puuduvad sellised lepingud.

IFRIC 19 Finantskohustuste tasumine omakapitali instrumentidega (kohaldatakse 01. aprillil 2010 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heaks kiitmist).

Tõlgendus annab juhised tehingute kajastamiseks, kus finantskohustused tasutakse omakapitali instrumentidega. IFRIC 19 ei mõjuta Kontserni konsolideeritud finantsaruandeid, kuna Kontsernil puuduvad sellised tehingud.

Konsolideerimise põhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab AS-i Norma ning selle tütarettevõtte finantsnäitajaid konsolideerituna rida-realt.

Tütarettevõtted on ettevõtted, milles kontsernile kuulub rohkem kui pool hääleõiguslikest aktsiatest või kontsern kontrollib muul moel ettevõtte finants- ja tegevuspoliitikat. Tütarettevõtteid konsolideeritakse alates selle ostukuupäevast (kontrolli omandamise hetkest) kuni müügi-kuupäevani (kontrolli kaotamise hetkeni).

Tütarettevõtted koostavad oma finantsaruandeid sama perioodi kohta ja kasutavad oma aruannete koostamisel olulisel osal samu arvestuspõhimõtteid, mis emaettevõttegi. Kõik kontsernisisesed tehingud, nõuded ja kohustused ning realiseerimata kasumid ja kahjumid kontserni ettevõtete vahel toimunud tehingutelt on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes täies ulatuses elimineeritud. Realiseerimata kahjumeid ei elimineerita, kui sisuliselt on tegemist vara väärtuse langusega.

Välisvaluutad

Emaettevõtte arvestusvaluuta on Eesti kroon, mis on ka käesoleva aruande esitusvaluutaks; kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks. Kuigi ettevõtte mitmed ostu- ja müügilepingud on viidud euro alusele on ettevõtte arvestus- ning esitusvaluutaks siiski Eesti kroon, kuna Eesti krooni kurss on euroga fikseeritud ning valuutakursi erinevusi ei saa tekkida.

Kõik välisvaluutas toimunud kontserni tehingud on kajastatud Eesti kroonides, vastavalt tehingupäeval kehtinud Eesti Panga kursile. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber Eesti kroonidesse bilansipäeval ametlikult kehtinud Eesti Panga valuutakursside alusel. Kasumid / kahjumid äritegevusega seotud rahaliste varade ja kohustuste ümberhindamisest kajastatakse kasumiaruandes real “muud äritulud” või “muud ärikulud” ning investeerimis- ja finantseerimistegevusega seotud rahaliste varade ja kohustuste ümberhindamisest real “finantstulud /kulud”.

Välisriigis asuva tütarettevõtte arvestusvaluuta on euro. Kõik tehingud ning varade ja kohustuste saldod hinnatakse ümber Eesti Panga kehtiva valuutakursiga. Kuna Eesti kroon ja euro on omavahel fikseeritud kursiga seotud (1 euro = 15,6466 Eesti krooni), siis ei teki ümberhindamisel valuutakursside vahesid, mida peaks kajastama otse omakapitalis.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes sisaldavad lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassa, pangakontode ja lühiajaliste kuni 3-kuulise tähtajaga pangadeposiitide saldosisid ning muid vabalt kaubeldavaid likviidseid väärt-pabereid (näiteks intressifondi osakud).

Finantsvarad

Kõik finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki finantsvara soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused, v.a. selliste finantsvarade, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande, soetamisega seotud kulutused.

Kõik tavapärasel turutingimustel toimuvad finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse nende tehingute tehingupäeval, s.t. päeval, mil kontsern võtab endale kohustu-

se (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks. Tavapärasel turutingimustel toimuvaks nimetatakse selliseid oste ja müüke, mille puhul ostetava või müüdava finantsvara üleandmine müüjalt ostjale toimub antud turul väljakujunenud või vastavate tururegulatsioonidega nõutud perioodi jooksul.

Edasise kajastamise eesmärgil jagatakse finantsvarad järgmistesse gruppidesse:

- finantsvarad, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (sellesse gruppi kuuluvad kauplemiseesmärgil soetatud aktsiad, osakud, võlakirjad, mida ei kavatseta hoida lunastustähtajani ja muud väärt-paberid ning positiivse väärtusega tuletisinstrumendid),
- lunastustähtajani hoitavad investeeringud (sellesse gruppi kuuluvad kindla lunastustähtajaga võlakirjad, mida kavatsetakse hoida kuni lunastustähtajani),
- laenud ja nõuded (sellesse gruppi kuuluvad antud laenud, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded),
- müügiotool finantsvarad (sellesse gruppi kuuluvad kõik ülejäänud finantsvarad, mis ei kuulu eelpool nimetatud gruppidesse; kontsernil aruandeperioodil ja võrdlusperioodil selliseid investeeringuid ei olnud).

Esimese grupi finantsvarad hinnatakse igal bilansipäeval õiglasel väärtusesse. Börsil noteeritud väärt-paberite puhul baseerub õiglane väärtus bilansipäeva sulgemishindadel ja Eesti Panga ametlikel valuutakurssidel. Börsil noteerimata väärt-paberite puhul kasutatakse õiglast väärtust, mille leidmisel võetakse aluseks kogu kontsernile kättesaadav info investeeringu väärtuse kohta. Kasumid/kahjumid õiglase väärtuse muutustest kajastatakse kasumiaruandes real “finantstulud” või „finantskulud”. Intressid ja dividendid esimese grupi finantsvaradest kajastatakse samuti kasumiaruandes real “finantstulud” või „finantskulud”.

Lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid ning laenusid ja nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades efektiivset intressimäära. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, kusjuures arvesse võetakse iga-sugune soetamisel tekkinud diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid

finantsvarasid hinnatakse alla juhul, kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus (ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osas on allahindlus kajastatud kontraaktiva kontol ning lootusetud nõuded on bilansist välja kantud). Korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus diskonteerituna esmasel kajastamisel fikseeritud efektiivse intressimääraga. Igat nõuet konkreetse kliendi vastu hinnatakse eraldi, arvestades teadaolevat infot kliendi maksevõime kohta. Äritegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes ärikuluna (real "üldhalduskulud") ning investeerimistevõimega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna.

Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuldesse kantud nõuded on kajastatud ebatõenäoliste nõuete summa korrigeerimisena ja kulu vähendusena aruandeperioodi kasumiaruandes.

Intressitulu laenudelt, nõuetelt ja lunastustähtjani hoitavatelt investeeringutelt kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud".

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui kontsern kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Tütarettevõtte kajastamine ematettevõtte konsolideerimata finantsaruannetes

Investeering tütarettevõttesse on kajastatud ematettevõtte konsolideerimata finantsaruannetes soetusmaksumuses. See tähendab, et investeering kajastatakse algselt tema soetusmaksumuses, milleks on omandamisel makstava tasu õiglane väärtus ning hiljem korrigeeritakse seda vajadusel investeeringu väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Vara väärtuse test hindamaks, kas investeeringu kaetav väärtus (kõrgem kahest – õiglane väärtus miinus müügikulutused või kasutusväärtus) on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Alla-

hindlusest tekkiv kulu kajastatakse ematettevõtte kasumiaruandes finantskuluna. Juhul, kui olukord muutub ja allahindlus ei ole enam põhjendatud, siis varem kajastatud allahindlus tühistatakse. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, finantstuluna.

Tütarettevõtete poolt makstud dividendid kajastatakse sel hetkel, kui ematettevõttel tekib õigus neile dividendidele, finantstuluna.

Varud

Valmistoodang ja lõpetamata toodang on kajastatud tootmisomahinnas (koosneb otsestest ja kaudsetest tootmiskuludest normaalse tootmismahu korral). Laddudes ja tootmises olev toormaterjal ning ostutooted on kajastatud soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast ning ostuga seotud veokuludest, mittetagastatavatest maksudest ja muudest ostuga seotud kulutustest.

Varud on kajastatud bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus. Varude soetusmaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse kaalutud keskmise hinna meetodit. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real "müüdüd toodangu kulu".

Materiaalne põhivara

Põhivara on vara, mille soetusmaksumus ületab 40 tuhandet krooni ja mille kasutusaeg on üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalselt põhivara soetusmaksumuses, miinus akumuleeritud kulum ja võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Põhivara hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele (kõrgemale kahest - kas õiglane väärtus miinus müügikulutused või kasutusväärtus), kui see on madalam vara bilansilisest jääkväärtusest. Vara väärtuse test hindamaks, kas vara kaetav väärtus on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlus kajastatakse perioodikuluna kasumiaruandes real "muud ärikulud".

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsiooni, mis viitavad sellele, et varem kajastatud allahindlus ei ole enam põhjendatud. Juhul, kui selliseid indikatsioone on, siis leitakse vara kaetav väärtus ja vajadusel tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, kulu vähendusena.

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid: (a) on tõenäoline, et kontsern saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning (b) nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kas klassifitseerimisel müügiotel põhivaraks või vara eemaldamiseni kasutusest. Kui täielikult amortiseerunud vara on veel kasutuses, kajastatakse bilansis nii soetusmaksumust kui akumuleeritud kulumit seni, kuni vara on lõplikult kasutusest eemaldatud.

Materiaalse põhivara objektide amortiseeritav osa (s.o. soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahe) amortiseeritakse kulusse objekti kasuliku eluea jooksul. Erandiks on maa, mida ei amortiseerita. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarsel meetodil (v.a. rakiste puhul), lähtudes konkreetse vara kasulikust elueast, järgnevalt:

Ehitised	8-20 aastat
Masinad ja seadmed	4-12 aastat
IT seadmed	3-7 aastat
Muu inventar	5-7 aastat

Rakiste puhul rakendatakse tegevusmahupõhist amortisatsiooni arvutamise meetodit.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, on need komponendid võetud raamatupidamises arvele eraldi varana, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale.

Materiaalse põhivara objektide amortisatsiooninormid, -meetodid ja lõppväärtus vaadatakse iga majandusaas-

ta lõpul üle ja vajadusel muudetakse. Muutust käsitletakse muutusena raamatupidamislikes hinnangutes.

Müügiotel põhivara kajastatakse kas vara bilansilises väärtuses või õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud müügiga seotud kulutused, olenevalt kumb on madalam. Müügiotel põhivara ei amortiseerita.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidine mõõtmine sõltub sellest, kas tegemist on piiratud elueaga varaga või määramata elueaga varaga. Piiratud elueaga immateriaalne põhivara kajastatakse soetusmaksumuses miinus akumuleeritud amortisatsioon ja võimalikud vara väärtuse langustest tulenevad kahjumid. Selliseid varasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes konkreetse vara kasulikust elueast:

Ostetud litsentsid	3 – 10 aastat
--------------------	---------------

Piiratud kasutusega immateriaalne vara hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele (kõrgemale kahest - kas õiglane väärtus miinus müügikulutused või kasutusväärtus), kui see on madalam vara bilansilisest jääkväärtusest. Vara väärtuse test hindamiseks, kas vara kaetav väärtus on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlus kajastatakse perioodikuluna kasumiaruandes real "muud ärikulud".

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsiooni, mis viitavad sellele, et varem kajastatud allahindlus ei ole enam põhjendatud. Juhul, kui selliseid indikatsioone on, siis leitakse vara kaetav väärtus ja vajadusel tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, kulu vähendusena.

Määramata kasuliku elueaga immateriaalseid varasid (sh firmaväärtus) ei amortiseerita, kuid nende väärtuse kontrollimiseks tuleb igal bilansipäeval viia läbi väärtuse test. Kontsernil aruandeperioodil ja võrdlusperioodil määramata kasuliku elueaga immateriaalseid varasid ei eksisteerinud.

Arenguväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimustulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete

ja teenuste väljatöötamiseks. Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse juhul, kui Kontsern suudab tõestada et immateriaalse vara kasutus- või müügikõlblikuks saamine on tehniliselt võimalik, Kontsern kavatses immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutada või müüa, Kontsernil on võimalik immateriaalset vara kasutada või müüa, on võimalik hinnata immateriaalsest varast tulevikus tekkivat tulu, Kontsernil on immateriaalse vara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks või müümiseks olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid ning arendusprojektiga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärset mõõta.

Uue majandusüksuse asutamise seotud väljaminekuid, uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumise eesmärgil läbi viidud uuringutega seotud kulutusi ning koolituskulusid ei kapitaliseerita.

Finantskohustused

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustuse eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Tehingukulud võetakse arvesse efektiivse intressimäära arvutamisel ning kantakse kuludesse finantskohustuse eluea jooksul. Finantskohustustega kaasnevad kulutused (sh. intressikulud) kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna. Laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seostatavad tingimustele vastava vara soetamise, ehitamise või tootmisega kapitaliseeritakse.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui kohustus on tasutud, tühistatud või aegunud.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena aruandeperioodil või eelnevatel perioodidel tekkinud kontserni kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus, mille realiseerumine on tõenäoline ja mis nõuab varast loobumist ja mille maksumust saab usaldusväärset määrata, kuid mille lõplik maksumus või maksetähtaeg ei ole kindlalt fikseeritud. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangust, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid, mille realiseerumist hindab juhtkond ebatõenäoliseks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Ettevõtte tulumaks

Eestis registreeritud ettevõtted:

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ega kohustusi. Kasumi asemel maksustatakse Eestis jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende maksumääraga 21/79 netodividendina väljamakstud summalt. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Bilansis ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust kontserni Eestis registreeritud ettevõtete vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud lisas 22.

Venemaal registreeritud ettevõtted:

Vastavalt Venemaa tulumaksuseadusele on ettevõtte puhaskasum, mida on korrigeeritud tulumaksuseaduses sätestatud ajutiste ja püsivate erinevustega, Venemaal tulumaksuga maksustatav (maksumäär on 20%).

Edasilükkunud tulumaks on kajastatud kohustusemeetodil kõigi bilansikuupäeval esinevate ajutiste erinevuste kohta varade ja kohustuste maksustamisbaasi ja nende bilansilise väärtuse vahel raamatupidamisarvestuses. Edasilükkunud tulumaksuvara kajastatakse ainult siis, kui on tõenäoline, et tulevikus tekivad kasumid, mille arvelt saab edasilükkunud tulumaksuvara kasutada.

Tasumisele kuuluv tulumaksukohustus kajastatakse lühiajalise kohustusena ja edasilükkunud tulumaksukohustus või -nõue pikaajalise kohustuse või põhivara.

Seotud osapooled

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on kontroll teise osapoole üle või oluline mõju teise osapoole äriliste otsustele. Kontsern, mis kuulub omakorda Autoliv'i kontserni käsitleb seotud osapooltena:

- d) AS Norma emaettevõtet ning Autoliv kontserni emaettevõtet;
- e) teisi Autoliv kontserni kuuluvaid ettevõtteid;
- f) kontserni ja tema emaettevõtte juhtkonna võtmeid ning
- g) eelmises punktis nimetatud isikute lähisugulasi ja nende poolt kontrollitavaid ettevõtteid (Tark & Co).

Müügitulu arvestus

Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtuses. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadava tasu nüüdisväärtuses.

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Vahendatavatest teenustest tulenev tulu kajastatakse kasumiaruandes saldeerituna nende teenustega seotud kulutustega.

Intressitulu kajastatakse intressi viitlaekumisena, mille arvestamisel kasutatakse efektiivse intressimäära meetodit. See on intressimäär, mida rakendades finantsinstrumendist, tema oodatava kestvuse jooksul, tulevad tuleviku rahavood diskonteeruvad instrumendi bilansilise väärtuseni.

Kapitali- ja kasutusrendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kontsern kui rentnik

Kapitalirendi puhul võetakse vara ja kohustus rentniku bilanssi arvele renditud vara õiglasest väärtuses või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul

kui see on madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Makstud kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Kontsern kui rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirendi tehtud netoinvesteeringu summas (võrdub saadaolevate rendimaksete nüüdisväärtusega, pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus rendiperioodi lõpuks). Rentnikult saadavad rendimaksud jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes konstantne.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu materiaalse põhivaraga. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes kontsernis sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimispõhimõtetest. Saadud kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Segmendi aruandlus

Segmendiaruandlus baseerub ettevõtte-siseses aruandluses kasutatud informatsioonile, mis on mõeldud kõrgeima äritegevust puudutavate otsuste langetajale. Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja on see, kes vastutab tegevussegmenti vahendite jagamise ja selle tulemuste hindamise eest ning kes on identifitseeritav kui otsuste langetaja.

Aruandes on avaldatud informatsioon Kontserni segmentide kohta nii tootegruppide kui ka geograafiliste segmentide lõikes.

Kontsernis valmistatavate toodete jaotuses on põhiosa autoohutusrihmil ja autoohutussüsteemil. Muud tooted (auto turvasüsteemide komponendid, autodetailid, metallitööd, kinnisvara haldus jms.) moodustavad kogukäibest ja varadest eraldivõetuna alla 10% ja seega ei ole neid eraldi segmentidena avalikustatud.

Kulude jaotus on vastavuses toote osatähtsusega käibes. Varade (v.a. raha, investeeringud ning antud lae-

nud) ja kohustuste jaotuse aluseks on nende seos segmentiga. Amortisatsioonikulu ja põhivara allahindlus on jaotatud vastavalt põhivara proportsioonile segmentide lõikes. Need kulud, varad ja kohustused, mis ei ole seotud otseselt ühegi segmentiga, vaid on seotud kontserni kui terviku administreerimise, investeerimise ja finantseerimisega, on avalikustatud kontserni jagamatute kulude, varade ja kohustustena.

Lisad konsolideeritud finantsaruannetele

Tuhandetes Eesti kroonides

1.	RAHA JA RAHA EKVIVALENDID	31.12.2009	31.12.2008
	Kassa ja pangakontod	1 294	845
	Lühiajalised deposiidid tähtajaga alla 3 kuu	81 613	29 098
		82 907	29 943

31.12.2009. a seisuga oli deponeeritud lühiajalisi deposiite alla 3 kuulise tähtajaga:

- lühiajalisi kroonihoiuseid kommertspankades tootlusega 2,05-5,00% (31.12.2008: 5,70-6,25%) summas 52 300 (31.12.2008: 2 927) tuhat krooni ja eurohoiuseid tootlusega 0,23-1,33% (31.12.2008: 2,51-6,00%) summas 8 919 (31.12.2008: 26 171) tuhat krooni; ning
- Autolivi finantsturgude divisjonis oli paigaldatud lühiajalisi eurohoiuseid tootlusega 0,74% summas 20 394 (31.12.2008: 0) tuhat krooni (vt. lisa 24).

Tuhandetes Eesti kroonides

2.	FINANTSVARAD	31.12.2009	31.12.2008
	Lühiajalised deposiidid tähtajaga üle 3 kuu	548 198	544 641
	Intressikasvikud	5 136	8 935
		553 334	553 576

31.12.2009. a seisuga oli deponeeritud lühiajalisi deposiite üle 3 kuulise tähtajaga:

- lühiajalisi kroonihoiuseid kommertspankades tootlusega 5,05% (31.12.2008: 7,05-7,30%) summas 30 918 (31.12.2008: 55 000) tuhat krooni ja eurohoiuseid tootlusega 1,38-4,30% (31.12.2008: 5,49-6,00%) 432 756 (31.12.2008: 311 740) tuhande krooni väärtuses; ning
- Autolivi finantsturgude divisjonis oli paigutatud lühiajalisi eurohoiuseid tootlusega 1,48-1,56% (31.12.2008: 5,53-5,72%) 84 524 (31.12.2008: 154 901) tuhande krooni väärtuses, kroonihoiuseid seisuga 31.12.2009.a paigaldatud ei olnud (31.12.2008: 23 000 tuhat krooni tootlusega 7,07%) (vt. lisa 24).

Lühiajalised deposiidid tähtajaga üle 3 kuu on kajastatud õiglasel väärtusel muutusega läbi kasumiaruande kuna neid kasutatakse soodsalt intressimäära kõikumistelt lühiajaliste kasumite teenimiseks. Selline kajastus on vastavuses ettevõtte investeerimisstrateegiaga teenimaks konkurentsivõimelist tulu likviidsetelt varadelt. Seetõttu kasutatakse mitmesuguseid tooteid, nagu erinevaid deposiite ning intressifondi osakuid. Neid tooteid käsitletakse ühtse kogumina ning nad on kajastatud õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande. Kogu krediidiriski bilansikuupäeva seisuga väljendab deposiitide ning intressikasvikute summa (vt. tabel Finantsvarade ja finantskohustuste kategooriad).

FINANTSVARADE JA FINANTSKOHUSTUSTE KATEGORIAID		LISA	31.12.2009	31.12.2008
Lühiajalised deposiidid tähtajaga üle 3 kuu	Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	2	548 198	544 641
Intressikasviku	Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	2	5 136	8 935
Laekumata arved ning reserv	Laenud ja nõuded	3	103 840	154 173
Muud lühiajalised nõuded	Laenud ja nõuded	3	234	271
Pikaajalised nõuded	Laenud ja nõuded	6	372	329
Finantskohustused	Amortiseeritud soetusmaksumus	10	89 459	89 256

Õiglase väärtuse hierarhia

Kontsern omab 31.12.2009 seisuga alljärgnevat finantsvarasid, mida kajastatakse õiglasest väärtuses:

Tase 1: identsete varade või kohustuste pakkumishind (korrigeerimata hind) aktiivsel turul.

Tase 2: muud tehnikad, mille puhul kõik sisendid, millel on märkimisväärne mõju kajastatud õiglasele väärtusele, on järgitavad kas otseselt või kaudselt.

Tase 3: tehnikad, kus kasutatakse sisendeid, millel on märkimisväärne mõju kajastatud õiglasele väärtusele, kuid mis ei baseeru turuinfol.

Seisuga 31. detsember 2009 kontsernis peetud järgmised finantsinstrumendid õiglasest väärtuses:

FINANTSVARAD ÕIGLASES VÄÄRTUSES MUUTUSTEGA LÄBI KASUMIARUANDE		31.12.2009	TASE 1	TASE 2	TASE 3
Lühiajalised deposiidid tähtajaga üle 3 kuu	Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	548 198	548 198	0	0
Intressikasviku	Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	5 136	5 136	0	0

Tuhandetes Eesti kroonides

3.	NÕUDED	31.12.2009	31.12.2008
	Ostjatelt laekumata arved (mitte seotud osapooled)	64 433	108 176
	Autoliv kontserni kuuluvate ettevõtete võlg (vt. lisa 24)	43 472	47 366
	Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-4 065	-1 369
	Muud lühiajalised nõuded	234	271
	Käibemaksu ettemaks	494	1 203
		104 568	155 647

31.12.2009.a. seisuga on 78% ebatõenäoliselt laekuvatest arvetest seotud Vene autotööstuse klientidega.

KLIENTIDE VÕLGNEVUS	31.12.2009	31.12.2008
Tähtpäev ees	103 096	136 110
Aegunud 30 päeva	1 846	10 904
Aegunud 60 päeva	998	3 951
Aegunud 90 päeva	61	1 836
Aegunud üle 90 päeva	1 904	2 741
	107 905	155 542

	31.12.2009	31.12.2008
Allahindlus 1. jaanuaril	-1 369	0
Allahindluse muutus (vt. lisa 18)	-2 696	-1 369
Allahindlus 31. detsembril	-4 065	-1 369

Tuhandetes Eesti kroonides

4.	ETTEMAKSED	31.12.2009	31.12.2008
	Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	990	1 542
		990	1 542

Seisuga 31.12.2009 kui ka 31.12.2008 on ettemakstud kuludena kajastatud tulevaste perioodidega seotud tarkvaralitsentside tasud, kindlustusmaksed, ajakirjanduse tellimused jmt kulud.

Tuhandetes Eesti kroonides

5.	VARUD	31.12.2009	31.12.2008
	Tooraine ja materjal	44 234	64 462
	Lõpetamata toodang	13 749	18 136
	Valmistoodang	10 583	17 870
	Ettemaksed hankijatele	82	823
		68 648	101 291

Seoses varude realiseerimismaksumuse langemisega alla soetusmaksumuse on varusid alla hinnatud järgmiselt:

	2009	2008
Tooraine ja materjal	6 291	3 355
Lõpetamata toodang	343	107
Valmistoodang	1 047	261
	7 681	3 723

Allahinnatud varude bilansiline maksumus seisuga 31.12.2009 on 762 (31.12.2008: 2 860) tuhat krooni.

Tootmiseks ja realiseerimiseks kõlbatuid materjale ning lõpetamata ja valmistoodangut on 2009. aastal maha kantud summas 2 101 (2008:1 450) tuhat krooni.

2008.a allahinnatud varudest võeti 2009.a kasutusele materjale 735 (2008: 3 120) tuhande krooni väärtuses, allahindluse tühistamine on kajastatud müüdud toodete kuludes.

Seisuga 31.12.2009 on kontserni varusid kolmandate osapoolte käes vastutaval hoiul bilansilise maksumusega 413 (31.12.2008: 493) tuhat krooni.

Tuhandetes Eesti kroonides

6. PIKAAJALISED NÕUDED	31.12.2009	31.12.2008
Antud laenud	372	329

Antud laenude all on kajastatud AS Norma töötajatele antud laenud:

OTSTARVE	LAENU SALDO SEISUGA 31.12.08	S.H. LÜHIAJA- LISEKS KLASSIFIT- SEERITUD	S.H. PIKAAJA- LISEKS KLASSIFIT- SEERITUD	2009.A. VÄLJAS- TATUD LAENUD	2009.A. TAGASTA- TUD/KUS- TUTATUD LAENUD	LAENU SALDO KOKKU 31.12.09	S.H.		INTRESSIMÄÄR %-DES
							LÜHIAJALISEKS KLASSIFITSEE- RITUD LAEN	PIKA- AJALINE	
Õppelaen	353	24	329	85	55	383	11	372	0
Muud	0	0	0	5	0	5	5	0	0
	353	24	329	90	55	388	16	372	

AS Norma on väljastanud kontserni töötajatele laene vastavuses kontsernisiseses laenureglemendiga. Laenud on tagatud kahe käenduslepinguga või kinnisvaraga. Õppelaen ei ole diskonteeritud, sest juhatuse hinnangul ei ole diskonteerimise mõju kontserni majandustulemustele oluline.

Tuhandetes Eesti kroonides

7. MATERIAALNE PÕHIVARA	MAA JA EHITISED	MASINAD JA SEADMED	MUU MATERIAALNE PÕHIVARA	LÕPETAMATA EHITUS JA ETTEMAKSED	KOKKU
Jääkmaksumus 31.12.2007	64 889	157 615	2 062	5 738	230 304
Soetamine	3 081	36 010	1 367	10 359	50 817
Müük ja mahakandmine	0	-146	0	0	-146
Ümberklassifitseerimine	0	5 738	0	-5 738	0
Arvestatud kulum	-4 659	-45 600	-778	0	-51 037
Jääkmaksumus 31.12.2008	63 311	153 617	2 651	10 359	229 938
Soetamine	0	18 936	0	18 278	37 214
Müük ja mahakandmine	0	-153	0	0	-153
Ümberklassifitseerimine	0	10 359	0	-10 359	0
Allahindlus	0	-6 408	0	0	-6 408
Arvestatud kulum	-4 777	-44 820	-524	0	-50 121
Jääkmaksumus 31.12.2009	58 534	131 531	2 127	18 278	210 470
SEISUGA 31.12.2007					
Soetusmaksumus	98 931	517 523	8 239	5 738	630 431
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-34 042	-359 908	-6 177	0	-400 127
SEISUGA 31.12.2008					
Soetusmaksumus	102 012	551 663	9 607	10 359	673 641
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-38 701	-398 046	-6 956	0	-443 703
SEISUGA 31.12.2009					
Soetusmaksumus	102 012	574 097	9 607	18 278	703 994
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-43 478	-442 566	-7 480	0	-493 524

Tootmiskahtude languse tõttu aruandeperioodil on masinaid ja seadmeid allahinnatud summas 6 408 tuhat krooni, mille soetusmaksumus oli 18 879 tuhat krooni. 2008. a põhivara allahindlusi ei teostatud.

Aruandeaasta amortisatsioonist 48 670 (2008: 49 491) tuhat krooni on kajastatud müüdüd toodete kuludena, 2 (2008: 26) tuhat krooni turustuskuludena, 47 (2008: 298) tuhat krooni tootearenduskuludena ning 1 402 (2008: 1 327) tuhat krooni üldhalduskuludena (vt. lisad 15-18).

Kasutuses olev täielikult amortiseerunud materiaalse põhivara soetusmaksumus seisuga 31.12.2009 on 270 119 (31.12.2008: 228 568) tuhat krooni.

Lõpetamata ehituste (sh paigaldamata seadmed) lõpetamiseks vajalik investeering 31.12.2009 seisuga on 22 644 (31.12.2008: 2 588) tuhat krooni.

2009. aastal müüdüd ja mahakantud põhivara soetusmaksumus oli 6 861 (2008: 7 607) tuhat krooni, akumuleeritud kulum oli 6 707 (2008: 7 461) tuhat krooni ning müüdüd põhivara müügihind oli 181 (2008: 342) tuhat krooni.

Tuhandetes Eesti kroonides

8. IMMATERIAALNE PÕHIVARA	TOOTE- JA TEHNOLOOGIA LITSENTS	TARKVARA LITSENTSID	KOKKU
Jääkmaksumus 31.12.2007	11 201	465	11 666
Soetamine	0	79	79
Aasta jooksul arvestatud kulum	-2 241	-252	-2 493
Jääkmaksumus 31.12.2008	8 960	292	9 252
Soetamine	0	564	564
Aasta jooksul arvestatud kulum	-2 239	-398	-2 637
Jääkmaksumus 31.12.2009	6 721	458	7 179
SEISUGA 31.12.2007			
Soetusmaksumus	22 402	6 665	29 067
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-11 201	-6 200	-17 401
SEISUGA 31.12.2008			
Soetusmaksumus	22 402	6 743	29 145
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-13 442	-6 451	-19 893
SEISUGA 31.12.2009			
Soetusmaksumus	22 402	7 307	29 709
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-15 681	-6 849	-22 530

2003.a. sõlmiti 10-aastase kehtivusega litsentsileping Autoliv Development AB-ga omandamiseks õiguse müüa klientidele Autoliv'is välja töötatud ja/või omanduses olevaid tooteid ning kasutada nende tootmiseks vastavat tehnoloogiat. Litsents võeti arvele immateriaalse põhivarana summas 22 402 tuhat krooni ja amortisatsiooniperioodiga 10 aastat, millest 31.12.2009 seisuga on veel järel 3 aastat.

Aruandeaasta amortisatsioonist 2 436 (2008: 2 282) tuhat krooni on kajastatud tootearenduskuludena ja 201 (2008: 105) tuhat krooni müüdüd toodete kuludena (vt. lisad 15, 17).

Kontsernil on kasutusrendilepingutega renditud sõiduautod.

Tuhandetes Eesti kroonides

9. KASUTUSRENT	2009	2008
Makstud kasutusrendimakseid perioodi jooksul	989	1 533
Järgmiste perioodide kasutusrendimaksud		
mittekatkestatavatest rendilepingutest aasta lõpu seisuga:	1 187	1 800
s.h kuni 1 aasta	607	704
1-5 aastat	580	1 096

Kontsern on kasutusrendi tingimustel väljarentinud tootmis- ja kontoriruumid ja saanud sellest tulu:

	2009	2008
Tootmisruumid	0	282
Kontoriruumid	0	9
Parkla	3	5

Tuhandetes Eesti kroonides

10.	VÕLAD	31.12.2009	31.12.2008
	Hankijatele tasumata arved	53 521	44 349
	Võlad töötajatele	16 932	32 489
	Viitvõlad	1 336	7
	Võlg kontserni ettevõttele (vt. lisa 24)	17 670	12 411
	Maksudkohustused, s.h	5 335	10 353
	Sotsiaalkindlustusmaksed	2 456	7 708
	Üksikisiku tulumaks ja tulumaksuvõlg erisoodustustelt	2 364	2 408
	Muud	515	237
	Võlad kokku	94 794	99 609

Tuhandetes Eesti kroonides

11.	ETTEMAKSED	31.12.2009	31.12.2008
	Ostjate ettemaksed	224	408
		224	408

12. Lühiajalised eraldised

Seoses kulutustega, mis kaasnesid töötajate koondamisega 2009. aastal, oli seisuga 31.12.2008 moodustatud rest-ruktureerimiseraldis summas 2 803 tuhat krooni.

2009. aastal moodustati reststruktureerimiseraldis summas 12 902 tuhat krooni ning eelpool nimetatud reservist maksti välja koondamisega seotud tasusid 283 töötajale kogusummas 15 705 tuhat krooni, sellest 2 803 tuhat krooni 2008. aastal moodustatud reservist. 2009. aasta kasumiaruandes on vastav kulu kajastatud müüdü toodete kuludena summas 12 206 tuhat krooni, üldhalduskuludena summas 304 tuhat krooni, tootearenduskuludena summas 196 tuhat krooni ning turustuskuludena summas 196 tuhat krooni.

Tuhandetes Eesti kroonides

13.	AKTSIAKAPITAL	31.12.2009	31.12.2008
	Aktiikapital nimiväärtuses (10 krooni aktsia)	132 000	132 000

AS Norma on emiteerinud 13,2 miljonit lihtaktsiat, mis annavad ühe hääleõiguse aktsia kohta. Kõikide aktsiate eest on täielikult tasutud. 2008. aasta eest maksti dividende 66,0 miljonit krooni ehk 5 krooni aktsia kohta.

Seoses Autolivi poolt 01.03.2010 avaldatud teatega ülevõtmispakkumise tegemisest AS-i Norma aktsionäridele, teatas AS Norma juhatus samal päeval oma kavatsusest teha seltsi nõukogule ja aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku mitte maksta dividende 2009. majandusaasta eest, jätta puhaskasum jaotamata.

Emaettevõtte võib ilma põhikirja muutmata oma aktiikapitali suurendada maksimaalselt 528 000 tuhande kroonini.

AS Norma aktsionärid, kelle osalus ületab 5%, seisuga 31.12.2009:

Autoliv AB	51,0%
ING Luxembourg S.A.	10,0%
Skandinaviska Enskilda Banken Ab kliendid	6,7%

PUHASKASUM AKTSIA KOHTA	2009	2008
Puhaskasum	20 753	137 218
Aktsiate keskmine arv (tuhandetes)	13 200	13 200
Puhaskasum aktsia kohta (EPS) kroonides	1,57	10,40

Emaettevõttel ei ole potentsiaalselt emiteeritavaid lihtaktsiaid, mistõttu on lahustatud puhaskasum aktsia kohta sama, mis tava puhaskasum aktsia kohta.

14. Segmentide informatsioon

IFRS 8 „Tegevussegmentid“, mis jõustus 1. jaanuarist 2009, kehtestab segmentiaruandluse „juhtimismeetodi“ ja nõuab, et segmentiaruandlus esitataks majandusüksuse komponentide kohta, mille tulemusi juhtkond jälgib äritegevust puudutavate otsuste langetamisel. Tegevussegmentid on majandusüksuse komponendid, mille kohta on võimalik saada eraldiseisvat finantsinformatsiooni, mida kontserni tegevjuhtkond ressursside jaotamiseks ning finantstulemuste hindamiseks regulaarselt analüüsib.

Juhtkonna tarbeks on kontsern jagatud järgmisteks segmentideks, mida otsuste tegemisel arvestatakse:

Autoohutusrihmad – autoohutusrihmade tootmine ja müük;

Autoohutussüsteemid – autoohutussüsteemi osade, s.o. turvapatjade ja ohutussüsteemi elektrooniliste juhtblokkide müük;

Muud tooted – autoohutusrihmade komponentide väljatootlus, tootmine ja müük, nende valmistamiseks vajalike rakiste väljatootlus ja tootmine.

Segmenti tulemust hinnatakse tulenevalt ärikasumist (segmenti tulem) ning seda võrreldakse järjepidevalt kontserni ärikasumiga.

Jagamata kulude hulka kuuluvad üld- ja halduskulud ning muud kulud, mis tekivad kontserni tasandil ja on seotud kontserni kui tervikuga. Jagamata vara ja kohustuste hulgas on kirjendatud vara ja kohustused, mida kasutatakse kontserni üldvajadusteks või mida ei saa otseselt segmentidele jagada.

Tuhandetes Eesti kroonides

TOOTEGRUPPIDE LÕIKES	AUTO- OHUTUS- RIHMAD 2009	AUTO- OHUTUS- SÜSTEE- MID 2009	MUUD TOOTED 2009	JAGA- MATA	KOKKU 2009	AUTO- OHUTUS- RIHMAD 2008	AUTO- OHUTUS- SÜSTEE- MID 2008	MUUD TOOTED 2008	JAGA- MATA	KOKKU 2008
Konsolideeritud tulu	518 353	136 421	143 912	0	798 686	890 760	316 086	175 294	0	1 382 140
Konsolideeritud kulud	-447 747	-115 531	-114 798	-107 053	-785 129	-716 108	-286 434	-110 168	-145 474	-1 258 184
Segmendi tulem	70 606	20 890	29 114	-107 053	13 557	174 652	29 652	65 126	-145 474	123 956
Segmendi varad	232 669	36 871	38 268	720 660	1 028 468	328 450	53 952	36 056	663 060	1 081 518
Segmendi kohustused	59 167	6 535	15 169	14 147	95 018	61 931	18 780	9 528	12 581	102 820
Investeeringud	32 016	0	4 990	772	37 778	41 059	0	3 949	5 888	50 896
Amortisatsioonikulud	32 988	2 240	5 686	11 844	52 758	35 436	2 240	4 129	11 724	53 529
Põhivara allahindlus	3 267	0	3 141	0	6 408	0	0	0	0	0

Segmendi tulu on kontserni kasumiaruandes kajastatud otseselt segmendile omistatav tulu ja oluline osa kontserni tulust, mida saab põhjendatud alustel segmendile jaotada ning mis saadakse müügist kontsernivälistele klientidele või tehingutest sama kontserni teiste segmentidega.

Segmendi kulu on segmendi põhitegevusest tulenev otseselt segmendile omistatav kulu ja oluline osa kontserni kulu-dest, mida saab põhjendatud alustel segmendile jaotada, sealhulgas kulud, mis on seotud müügiga kontsernivälistele klientidele ja kulud, mis on seotud sama kontserni teiste segmentidega sooritatud tehingutega.

Segmendi kulude hulka ei kuulu üld- ja halduskulud (2009: 24 601 tuhat krooni; 2008: 38 869 tuhat krooni), turus-tuskulud (2009: 13 558 tuhat krooni; 2008: 24 072 tuhat krooni), tootearenduskulud (2009: 10 180 tuhat krooni; 2008: 16 244 tuhat krooni) ning muud kulud (2009: 58 714 tuhat krooni; 2008: 66 289 tuhat krooni), mis tekivad kontserni tasandil ja on seotud kontserni kui tervikuga. Segmendile jaotatakse põhjendatud alustel ka kontserni tasan-dil tekkinud kulutusi, kui need on seotud segmendi põhitegevusega ja neid saab otseselt omistada segmendile.

Segmendi tulem on segmendi tulude ja segmendi kulude vahe.

Segmendi vara on see vara, mida segment põhitegevuses rakendab ja mida saab otseselt segmendi omaks pidada või põhjendatud alustel segmendile jaotada. Segmendi vara on näiteks segmendi põhitegevuses kasutatav käibevara, ma-teriaalne põhivara ja immateriaalne vara. Kui teatud amortiseerimiskulu arvatakse segmendi kulude hulka, arvatakse ka sellega seotud varaobjekt segmendi vara hulka. Segmendi vara hulka ei kuulu vara, mida kasutatakse kontserni üldvajadusteks või mida ei saa otseselt segmendile jagada. Segmendi vara hulka kuulub vara, mida jagavad kaks või enam segmenti, kui on olemas põhjendatud jaotusalus nende jaotamiseks.

Jagamata segmendi varade hulka kuuluvad deposiidid (2009: 636 241 tuhat krooni; 2008: 583 519 tuhat krooni), põhivara (2009: 82 328 tuhat krooni; 2008: 76 467 tuhat krooni) ning muud varad (2009: 2 091 tuhat krooni; 2008: 3 074 tuhat krooni). Jagamata amortisatsioonikulu (2009: 11 844 tuhat krooni; 2008: 11 724 tuhat krooni) koosneb eelpool mainitud jagamata põhivara amortisatsioonikulust.

Jagamata segmendi kohustuste hulka kuuluvad võlad töötajatele (2009: 10 149 tuhat krooni; 2008: 8 954 tuhat krooni), maksukohustused (2009: 3 198 tuhat krooni; 2008: 2 853 tuhat krooni) ning muud kohustused (2009: 800 tuhat krooni; 2008: 774 tuhat krooni).

Jagamata investeering koosneb investeeringutest kontserni üldvajadusteks (2009: 772 tuhat krooni; 2008: 5 888 tuhat krooni).

Tuhandetes Eesti kroonides

MÜÜGI JAOTUS KLIENTIDE ASUKOHA JÄRGI	2009	2008
Koduturg	5 774	13 662
Välisurg, sh	792 912	1 368 478
Rootsi	390 876	506 207
Venemaa	293 334	743 035
Saksamaa	37 678	42 234
Rumeenia	17 236	18 366
Tsehhi	10 958	13 192
Muud riigid	42 830	45 444
	798 686	1 382 140

Kontserni, välja arvatud Norma-Osvar ZAO, ülejäänud varud ja materiaalsed põhivarad asuvad Eestis. Norma-Osvar ZAO varad asuvad Vene Föderatsiooni territooriumil ja ettevõtte bilansimaht on 3 019 (31.12.2008: 5 144) tuhat krooni, sh põhivarade väärtus on 499 (31.12.2008: 602) tuhat krooni.

Kogutulust üle 10% on teenitud kahelt suuremalt kliendilt Autoliv ja AVTOVAZ, kusjuures 2009. aastal oli müük Autoliv'ile ligi pool käibest ning AVTOVAZ'ile ligi kolmandik käibest.

Juhtkonna hinnangul ei erine segmentide vahelistes tehingutes kajastatavad hinnad oluliselt turuhindadest.

Tuhandetes Eesti kroonides

15.	MÜÜDUD TOODETE KULU	2009	2008
	Tooraine ja materjal	-522 073	-865 552
	Personalikulud (vt. lisa 23)	-119 861	-188 980
	Amortisatsioon (vt. lisad 7, 8)	-48 871	-49 596
	Elekter, kütus, vesi	-16 755	-19 236
	Remondikulu	-1 258	-6 905
	Veoteenused	-15 331	-24 831
	Muud teenused	-4 102	-10 329
	Muud	-6 810	-16 718
		-735 061	-1 182 147

Tuhandetes Eesti kroonides

16.	TURUSTUSKULUD	2009	2008
	Personalikulud (vt. lisa 23)	-4 583	-4 300
	Amortisatsioon (vt. lisa 7)	-2	-26
	Veoteenused	-5 389	-16 837
	Komisjonitasud	-1 511	-1 348
	Reklaam	-113	-97
	Lähetus	-440	-437
	Muud teenused	-94	-86
	Muud	-1 426	-941
		-13 558	-24 072

Tuhandetes Eesti kroonides

17.	TOOTEARENDEKULUD	2009	2008
	Personalikulud (vt. lisa 23)	-5 324	-7 305
	VAZ arendusprojektidega seotud kulud	-301	-1 592
	Katsetus- ja uurimistöökulud	-616	-2 812
	Amortisatsioon (vt. lisad 7, 8)	-2 483	-2 580
	Lähetuskulud	-155	-295
	Muud teenused	-15	-52
	Muud	-1 286	-1 608
		-10 180	-16 244

Tuhandetes Eesti kroonides

18.	ÜLDHALDUSKULUD	2009	2008
	Personalikulud (vt. lisa 23)	-12 329	-19 730
	Amortisatsioon (vt. lisa 7)	-1 402	-1 327
	Remont	-171	-236
	Reklaam, esindus	-673	-1 008
	Lähetuskulud	-253	-439
	Telefon, bürootarbed	-437	-597
	Muud teenused	-1 946	-8 949
	Kuluks kantud nõuete summa *	-3 567	-1 369
	Muud	-3 823	-5 214
		-24 601	-38 869

*2009. aastal moodustatud ebatõenäoliselt laekuvate arvete allahindlus on 2 696 (2008:1 369) tuhat krooni ja loo-
tusetuks kantud nõudeid kontsernis on 871 (2008: 0) tuhat krooni (vt. lisa 3).

Tuhandetes Eesti kroonides

19.	MUUD ÄRITULUD	2009	2008
	Põhitootmisega mitteseotud müük	2 797	3 818
	Kasum põhivara müügist	27	195
	Kasum valuutakursside muutusest	1 955	2 004
	Muud	447	463
		5 226	6 480

Tuhandetes Eesti kroonides

20.	MUUD ÄRIKULUD	2009	2008
	Ühingute, liitude liikmemaksud	-118	-119
	Annetused, kingitused	-420	-408
	Põhitootmisega mitteseotud kulud	-9	-2
	Restruktureerimiseraldis (vt. lisa 12)	0	-2 803
	Põhivara allahindlus (vt. lisa 7)	-6 408	0
		-6 955	-3 332

Tuhandetes Eesti kroonides

21.	FINANTSTULUD / -KULUD	2009	2008
	Finantstulud		
	Hansapanga Intressifondi osakute õiglase väärtuse muutus	0	290
	Deposiidiintressid	24 950	30 717
	Muud finantstulud	9	7
		24 959	31 014

	FINANTSKULUD	2009	2008
	Kahjum valuutakursside muutustest	-219	-208
		-219	-208

Tuhandetes Eesti kroonides

22.	TULUMAKS	2009	2008
	Dividendide tulumaks	-17 544	-17 544
	Tulumaksukulu	-17 544	-17 544

Kontserni tütarettevõtte ZAO Norma-Osvar asub ja on registreeritud Vene Föderatsiooni territooriumil, kus tulumaksu objektiks on aruandeaasta kasum. 31.12.2009 seisuga on Venemaal asuval tütarettevõttel edasikantavaid maksumaksajumeid summas 867 (2008: 915) tuhat krooni, millelt tekib edasilükkunud tulumaksuvara. Antud majandusolukorras ei näe juhatus, et lähiaastatel (3 aastat) annaks edasilükkunud potentsiaalset tulumaksuvara olulisel määral realiseerida, mistõttu ei ole seda ka bilansis kajastatud.

Maksimaalne võimalik tulumaks dividendide maksmisel

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2009 moodustas 788 250 (31.12.2008: 833 498) tuhat krooni. Maksimaalne tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel neto dividendidena on 165 533 (31.12.2008: 175 035) tuhat krooni, seega oleks netodividendidena võimalik välja maksta 622 718 (31.12.2008: 658 463) tuhat krooni.

Potentsiaalse tulumaksukohustuse arvutamisel on aluseks võetud (1) maksumäär, mis kehtib 2010. aastal väljamakstavatele dividendidele ja (2) eeldus, et jaotatavad dividendid ja nendelt tekkiv tulumaks kokku ei ületaks jaotamata kasumi jääki vastavalt seisuga 31. detsember 2009 ja 31. Detsember 2008.

Seoses Autolivi poolt 01.03.2010 avaldatud teatega ülevõtmispakkumise tegemisest AS-i Norma aktsionäridele, teatas AS Norma juhatus samal päeval oma kavatsusest teha seltsi nõukogule ja aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku mitte maksta dividende 2009 majandusaasta eest, jätta puhaskasum jaotamata.

Tuhandetes Eesti kroonides

23.	PERSONALIKULUD	2009	2008
	Töötajate palgad	-106 180	-169 412
	Sotsiaalmaksu kulud	-35 070	-50 471
	Töötuskindlustusmaksu kulud	-847	-432
		-142 097	-220 315

Tuhandetes Eesti kroonides

24.	TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLETGA	2009	2008
	Norma ost Autolivi kontserni ettevõtetele, sh.	221 290	411 616
	toodangu ost	217 465	402 033
	teenuste saamine	3 358	8 964
	teenuste saamine emaettevõttelt	467	619
	Uurimis- ja arendustegevuse üleandmine	3	6 414
	Norma müük Autolivi kontserni ettevõtetele, sh.	453 094	565 641
	toodangu müük	443 756	552 572
	teenuste osutamine	9 338	13 069
	Advokaadibüroo Tark & Co teenuste müük AS-le Norma	249	833

	31.12.2009	31.12.2008
Nõue Autolivi kontserni ettevõtetele (vt. lisa 3), sh.	43 472	47 366
Kohustus Autolivi kontserni ettevõtetele (vt. lisa 10), sh.	17 670	12 411
kohustus emaettevõttele	0	36
Lühiajaline deposiit Autoliv AB finantsturgude divisjonis (vt. lisad 1, 2)	104 919	177 901
Kohustus Advokaadibüroole Tark & Co	15	0

2009. aasta jooksul soetas kontsern Autoliv AB finantsturgude lühiajalisi deposiite summas 9 206 (2008: 35 000) tuhat eurot ja 0 (2008: 23 000) tuhat krooni. Saadud tulu investeringust 2009. aastal oli 4 048 (2008: 18 109) tuhat krooni, mis on kajastatud deposiidiintressina lisa 21.

Nõuded ja kohustused Autoliv kontserni ettevõtete vastu/ees on tagamata ja ei kanna intresse, kuna tegemist on tavapärase maksetähtaegadega, v.a. eelmises lõigus kirjeldatud deposiidid.

AS Norma juhatusele arvestati aasta jooksul töötasu ning tulemustasu summas 7 729 (2008: 12 955) tuhat krooni ja nõukogu liikmetele 744 (2008: 744) tuhat krooni. Aktsiaoptsioone või muid soodustusi nõukogu ja juhatuse liikmetele eraldatud ei ole. Juhatuse liikme lepingu alusel on töösuhte lõpetamisel ettenähtud hüvitis suuruses 0 kuni 12 kuu töötasu, sõltuvalt lepingu lõpetamise tingimustest. Maksimaalne võimalik hüvitis arvestades kõikide juhatuse liikmete lepinguid oleks 4 751 tuhat krooni.

Kontserni töötajatele antud laenud on avaldatud lisa 6.

25. AS Norma kontserni põhilised finantsriskid

Kontserni põhilisteks finantsinstrumentideks on raha ning lühiajalised deposiidid. Nende instrumentide eesmärk on rahastada kontserni põhitegevust. Kontsernil on ka muid finantsinstrumente nagu näiteks põhitegevusest tekkivad nõuded deebitoridele ning kohustused kreditoridele.

Kontserni kohustused piirduvad võlgadega hankijate ees ning muude lühiajaliste kohustustega, laenukohustusi ega muid finantsinstrumente kohustuste hulgas ei ole.

Kontsern on eksponeeritud turu-, krediidi- ja likviidsusriskile. Riskide juhtimise eest vastutab AS Norma juhatuse, viies ellu ja järgides AS Norma nõukogu poolt tehtud otsuseid ja kinnitatud printsiipe.

Tururisk

Tururisk on risk, et finantsinstrumendi tuleviku rahavoo õiglane väärtus on kõikuv turuhinna muutuse tõttu. Turuhinnad sisaldavad kolme tüüpi riske: intressi-, valuuta ja väärtpaberite turuhinna riski.

Intressirisk

AS Norma ei kasuta finantseerimiseks võõrkapitali ja seetõttu ei ole kontsernil intressi kandvaid kohustusi, mille tuleviku rahavoo õiglane väärtus võiks saada mõjutatud turgudel toimuvast intresside muutustest. Kontsernil puuduvad varad, mille väärtus sõltuks ujuvatest intressimääradest. Küll aga on kontsernil fikseeritud intressimääradega deposiidid, mille määr sõltub deponeerimise hetkel kehtivatest turu intressimääradest.

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumendi tuleviku rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtus muutub valuutakursi muutuse tõttu. Kontserni eksponeeritus valuutariskile seostub eelkõige põhitegevusega (tulud ja kulud on valdavalt erinevas valuutas kontserni funktsionaalsest valuutast) ja välismaal asuvasse tütarettevõtjasse tehtud netoinvesteeringutega.

2009. aastal AS Norma kontserni käibest moodustas eksport 99,3% (2008: 99,0%) ja olulisem müügivaluuta oli euro. Kontserni kulud olid põhiliselt Eesti kroonides, eurodes, Rootsi kroonides ja Venemaa rublades. Valuutariski maandamiseks on põhilised ostu- ja müügilepingud viidud euro alusele. Teiste valuutade riskid on maandatud kas sissetulevate ja väljaminevate rahavoogude ühtlustamisega või lepinguliste maksete sidumisega euro kursiga.

Kontserni Venemaal asuva tütarettevõtja netovarade väärtus on madal (2009: -1 051,7; 2008: 157,6 tuhat krooni) ja nende valuutariski maandamine ei ole ökonoomne.

Lühiajalised vahendite paigutused on tehtud hajutatult Eesti kroonis ja euros.

Kontsern ei ole valuutariski maandamiseks riskimaandamisinstrumente soetanud.

Kontserni valuutaposisioonid

Raha tuhandetes

31.12.2009						
FINANTSVARAD	EEK	EUR	SEK	USD	RUB	KOKKU
Rahakontod	490	1	49	0	2 001	-
Lühi- ja pikaajalised investeeringud	83 218	34 934	0	0	0	-
Lühi- ja pikaajalised nõuded	2 016	6 845	36	0	2 506	-
	85 724	41 780	85	0	4 507	-
Finantskohustused	48 236	2 575	4 034	3	254	-
Neto valuutaposisioon	37 488	39 205	-3 949	-3	4 253	-
Neto valuutaposisioon tuhandetes kroonides	37 488	613 420	-6 013	-33	1 525	646 387
Valuutaposisiooni reaalne positiivne muutus, %*	-	-	-16%	-21%	20%	-
Valuutaposisiooni reaalne negatiivne muutus, %*	-	-	16%	21%	-20%	-
Mõju kasumile, tuhandetes kroonides	-	-	991	7	300	1 297
Mõju kasumile, tuhandetes kroonides	-	-	-991	-7	-300	-1 297

* - parimaks ennustatavaks valuutaposisiooni muutuseks 2010. aastal on peetud antud valuuta tegelikku kõikumist 2009. aastal.

Raha tuhandetes

31.12.2008						
FINANTSVARAD	EEK	EUR	SEK	USD	RUB	KOKKU
Rahakontod	3 213	1 673	329	0	228	-
Lühi- ja pikaajalised investeeringud	78 000	29 824	0	0	0	-
Lühi- ja pikaajalised nõuded	4 388	9 998	98	119	6 930	-
	85 601	41 495	427	119	7 158	-
Finantskohustused	58 421	2 320	3 082	33	309	-
Neto valuutaposisioon	27 180	39 175	-2 655	86	6 849	-
Neto valuutaposisioon tuhandetes kroonides	27 180	612 956	-3 794	955	2 589	639 886
Valuutaposisiooni reaalne positiivne muutus, %	-	-	-21%	28%	22%	-
Valuutaposisiooni reaalne negatiivne muutus, %	-	-	21%	-28%	-22%	-
Mõju kasumile, tuhandetes kroonides	-	-	781	272	581	1 633
Mõju kasumile, tuhandetes kroonides	-	-	-781	-272	-581	-1 633

Väärtpaberite turuhinna risk

Investeeringud noteeritud ja noteerimata väärtpaberitesse on avatud väärtpaberite turuhinna tuleviku kõikumistest tulenevale riskile. AS Norma investeeringute hulka ei kuulu aruandeperioodi lõpul väärtpabereid.

Krediidirisk

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis tekib äripartnerite suutmatuse läbi täita endale finantsinstrumendi või kliendilepinguga võetud kohustusi. Kontsern on avatud krediidiriskile eelkõige oma põhitegevuse (klientidelt laekumata arved) ja investeerimistegevuse (deposiidid) kaudu.

Laekumata arvete risk

Eelkõige omab tähtsust klientide võime tasuda neile tarnitud kauba eest. Ärikrediiti võimaldatakse põhiliselt ainult oma pikaajalistele koostööpartneritele. Tagamaks rahade laekumist suurtelt püsiklientidelt, jälgitakse ja analüüsitakse pidevalt nende finantsolukorda ning likviidsust. Vajaduse korral nõutakse pangagarantiide esitamist maksete tagamiseks. Ühekordsete tehingute ja uute klientide puhul on nõutav kas ettemaks või akreditiiv.

Ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks moodustatakse allahindlus. Allahindlus sisaldab kõiki võlgnevusi, mille tasumisea seoses on vastaspoolega tekkinud lahkarvamusi ja võlgnevusi, mis juhtkonnale teadaolevalt võivad jääda laekumata.

Oluliseks krediidiriskiks on kontsernis läbi aegade loetud Venemaa ja Ukraina klientidega seotud riski. 31.12.2009 seisuga oli nõuete summa Venemaa ja Ukraina klientidele 55 479 (31.12.2008: 101 792) tuhat krooni. Jaanuaris 2010. aastal laekus sellest summast 37 825 tuhat krooni. Tähtaja ületanud Venemaa ja Ukraina klientidelt laekumata arved ulatusid aruandeperioodi lõpul 2 028 tuhande kroonini, sellest 1 799 tuhande krooni väärtuses oli tähtaja enam kui 90 päeva võrra ületanud arveid. Allahindlus moodustas aruandeperioodi lõpus 4 065 (31.12.2008: 1 369) tuhat krooni.

Deposiitide ja teiste finantsinstrumentide krediidirisk

Pankade ja Autolivi finantsturgude divisjoniga seotud krediidiriski juhtimine toimub vastavalt AS Norma nõukogu poolt heaks kiidetud rahahaldamise printsiipidele: vahendite investeerimistehingud tehakse üksnes nõukogu poolt heaks kiidetud osapooltega neile kinnitatud krediidiilimiidi piires (ühegi osapoole limiit ei ületa 1/3 kõigist paigutatavatest vahenditest). Limiidid on kehtestatud minimeerimaks riski kontsentratsiooni ja seega vähendamaks potentsiaalset kahju võimalikust teise osapoole suutmatusest oma kohustusi täita.

Likviidsusrisk

Likviidsuse jälgimisel võetakse arvesse finantsinvesteeringute ja –varade (nõuded klientidele ja muud nõuded) laekumise tähtaegu nagu ka planeeritud rahavoogusid äritegevusest. Kontsernil ei olnud 31.12.2009.a. seisuga kohustusi (välja arvatud puhkusereserv), mille maksetähtaeg oleks enam kui kaks kuud. Kuna kontserni raha ja likviidsete väärt-paberite osatähtsus ulatub 50% -ni varadest, ei hinda juhtkond ettevõtte likviidsusriski oluliseks. Vaata ka lisasid 10 ja 11.

Kapitali juhtimine

Kontserni kapital koosneb aktsiakapitalist (132 000 tuhat krooni), kohustuslikust reservist (13 200 tuhat krooni) ja jaotamata kasumist (31.12.2009: 788 250 tuhat krooni; 31.12.2008: 833 498 tuhat krooni). Kapitali juhtimise eesmärk on tagada kontsernile tugev bilanss toetamaks igapäevast äritegevust ja ettevõtte strateegilist arengut. Autotööstuse tsüklilisuse tõttu saab edukas olla finantsiliselt tugev ja sõltumatu allhankija. AS Norma unikaalne turupositsioon, kus suur osa käibest on seotud Vene ja Ukraina turuga, mille likviidsus on väga kõikuv, nõuab kapitali juhtimisel täiendavat tähelepanu. Komponentide tootmine, mille arendamine on kontserni üks strateegilisi eesmärke, on kapitalimahukas tootmisharu. Kontsern ei kasutanud võõrkapitali. Investeeringud taastootmisse ja arengusse tehti omakapitali arvel.

Teenitud kapitali jagamiseks aktsionäridele maksab AS Norma iga-aastaselt dividende, aktsiate tagasiostu ei ole kasutatud aktsia vähese kaubeldavuse tõttu turul. Ettepanek dividendide maksmise kohta tehakse juhtkonna poolt võttes arvesse majanduskeskkonna arengut Eestis ja sihtturgudel, kontserni majandustulemusi ja arenguplaane.

Õiglane väärtus

Juhtkonna hinnangul ei erine kontserni finantsvarade ja –kohustuste õiglane väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Õiglane väärtus on määratud raha (k.a. tähtajalised deposiidid), võlakirjade ning muude nõuete ja kohustuste puhul diskonteeritud rahavoogude meetodil.

26. Bilansipäevajärgsed sündmused

Norma suuromanik Autoliv teatas 01.03.2010 otsusest, et Autoliv kontserni äriühing AS Automotive Holding teeb AS Norma väikeaktsionäridele pakkumise kõikide AS Norma („Norma“) aktsiate omandamiseks, mis ei ole juba grupi omandis, hinnaga 92,31 Eesti krooni aktsia kohta. Pakkumine on tingimuslik ning kehtib ainult juhul kui selle tulemusel koos juba Autolivile kuuluvate Norma aktsiatega ületatakse 90%-lise omanduse piiri.

Autolivile kuulub 6 732 000 Norma aktsiat, mis moodustab 51% Norma aktsiatest ning vastavate aktsiatega esindatud hääle koguarvust.

Pakkumise aktsepteerimise tähtaeg algab 17. märtsil 2010 ja lõpeb 14.aprillil 2010.

27. AS Norma (emaettevõtte) konsolideerimata põhjaruanded

Emettevõtte konsolideerimata põhjaruannete esitamine on nõutud Eesti raamatupidamise seadusega, aga ei ole nõutud osana konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest, mis on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Need konsolideerimata põhjaruanded ei ole emettevõtte eraldiseisvad finantsaruanded IAS 27 (Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded) mõistes.

AS Norma (emaettevõtte) finantsseisundi aruanne

Tuhandetes Eesti kroonides

AKTIVA (VARA)	31.12.2009	31.12.2008
Käibevara		
Raha ja pangakontod	82 190	29 857
Finantsvarad	553 334	553 576
Nõuded	107 643	157 902
Ettemaksud	719	1 332
Varud	68 253	100 899
Käibevara kokku	812 139	843 566
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud	24	24
Pikaajalised nõuded	372	329
Materiaalne põhivara	209 971	229 335
Immateriaalne põhivara	7 179	9 252
Põhivara kokku	217 546	238 940
Aktiva (vara) kokku	1 029 685	1 082 506
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL)		
Kohustused		
Lühiajalised kohustused		
Võlad	94 702	100 326
Ettemaksud	218	402
Lühiajalised eraldised	0	2 803
Lühiajalised kohustused kokku	94 920	103 531
Kohustused kokku	94 920	103 531
Omakapital		
Aktsiakapital nominaalväärtuses	132 000	132 000
Kohustuslik reservkapital	13 200	13 200
Jaotamata kasum	789 565	833 775
Omakapital kokku	934 765	978 975
Passiva (kohustused ja omakapital) kokku	1 029 685	1 082 506

AS Norma (emaettevõtte) kasumiaruanne

Tuhandetes Eesti kroonides

	2009	2008
Müügitulu	797 594	1 378 560
Müüdnud toodangu kulu	-735 103	-1 181 028
Brutokasum	62 491	197 532
Turustuskulud	-14 614	-24 378
Tootearenduskulud	-10 180	-16 243
Üldhalduskulud	-22 636	-36 461
Muud äritulud	6 625	6 291
Muud ärikulud	-7 093	-3 332
Ärikasum	14 593	123 409
Finantstulud	24 959	31 014
Finantskulud	-219	-208
Kasum enne maksustamist	39 333	154 215
Tulumaks	-17 544	-17 544
Aruandeaasta kasum	21 789	136 670

AS Norma (emaettevõtte) omakapitali muutuste aruanne

Tuhandetes Eesti kroonides

	AKTIAKAPITAL NOMINAALVÄÄRTUSES	KOHUSTUSLIK RESERVKAPITAL	JAOTAMATA KASUM	KOKKU OMAKAPITAL
31.12.2007	132 000	13 200	763 105	908 305
Dividendid	-	-	-66 000	-66 000
Aruandeaasta kasum	-	-	136 670	136 670
31.12.2008	132 000	13 200	833 775	978 975
31.12.2008	132 000	13 200	833 775	978 975
Dividendid	-	-	-66 000	-66 000
Aruandeaasta kasum	-	-	21 789	21 789
31.12.2009	132 000	13 200	789 565	934 765

Vastavalt Äriseadustiku nõuetele moodustab kohustuslik reservkapital 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada eelmiste perioodide kahjumite katmiseks või aktsiakapitali suurendamiseks. Kohustuslikust reservkapitalist ei tehta väljamakseid aktsionäridele.

Emaettevõtte korrigeeritud konsolideerimata omakapital on seisuga 31. detsember järgmine:

	2009	2008
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	934 765	978 975
Tütarettevõtte bilansiline väärtus emettevõtte konsolideerimata bilansis (miinus)	-24	-24
Tütarettevõtte väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil (pluss)	-1 291	-254
Kokku	933 450	978 697

AS Norma (emaettevõtte) rahavoogude aruanne

Tuhandetes Eesti kroonides

RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST	2009	2008
Puhaskasum	21 789	136 670
Intressitulu	-24 958	-31 010
Realiseerimata kasum valuutakursi muutusest	-390	-278
Tulumaksukulu	17 544	17 544
Kasum materiaalse põhivara likvideerimisest	-34	-195
Materiaalse ja immateriaalse põhivara amortisatsioon	52 664	53 403
Põhivara allahindlus	6 408	0
Äritegevusega seotud käibevarade vähenemine	83 490	15 988
Kohustuste vähenemine	-7 982	-45 407
Rahavood äritegevusest kokku:	148 531	146 715
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST		
Materiaalse põhivara müük	179	342
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	-37 778	-50 854
Väljaantud laenud	-90	-67
Tagasisaadud laenud	54	149
Finantsvarade soetamine	-968 665	-1 070 763
Finantsvarade müük	965 108	975 544
Saadud intressid	28 757	26 298
Rahavood investeerimisest kokku:	-12 435	-119 351
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST		
Dividendide tulumaksu tasumine	-17 544	-17 544
Makstud dividendid	-66 000	-66 000
Rahavood finantseerimisest kokku:	-83 544	-83 544
Neto rahavoog	52 552	-56 180
Muutused rahas ja raha ekvivalentides		
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses:	29 857	86 244
Juurdekasv	52 552	-56 180
Valuutakursi vahe	-219	-207
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpuks, sh.:	82 190	29 857
raha ja pangakontod ning tähtajalised deposiidid tähtajaga kuni 3 kuud	82 190	29 857

Ernst & Young Baltic AS
Rävala 4
10143 Tallinn
Eesti

Tel.: +372 611 4610
Faks: +372 611 4611
Tallinn@ee.ey.com
www.ey.com/ee

Äriregistri kood 10877299
KMKR: EE 100770654

Ernst & Young Baltic AS
Rävala 4
10143 Tallinn
Estonia

Phone.: +372 611 4610
Fax: +372 611 4611
Tallinn@ee.ey.com
www.ey.com/ee

Code of legal entity 10877299
VAT payer code EE 100770654

VANDEAUDITORI ARUANNE

AS Norma aktsionäridele

Oleme auditeerinud AS Norma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2009 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet, aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid. Auditeeritud raamatupidamise aastaaruanne lehekülgedel 24-57 on lisatud käesolevale järeldusotsusele.

Juhatuse kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhatuse kohustuseks on raamatupidamise aastaaruande koostamine ning õiglane esitamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, mis on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Selle kohustuse hulka kuulub asjakohase sisekontrollisüsteemi kujundamine ja töös hoidmine, mis tagab raamatupidamise aastaaruande korrektse koostamise ja esitamise ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta, asjakohaste arvestuspõhimõtete valimine ja rakendamine ning antud tingimustes põhjendatud raamatupidamislike hinnangute tegemine.

Vandeauditori kohustused

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunde, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnahtajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad vandeauditori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab vandeauditor nende riskihinnangute tegemisel arvesse õige ja õiglase raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab lisatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt AS Norma finantsseisundit seisuga 31. detsember 2009 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, mis on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Järeldusotsus muude juriidiliste ja regulatiivsete nõuete osas

Meie audit on läbi viidud eesmärgiga avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Finantsinformatsioon AS Norma kui emattevõtte kohta on esitatud lisas 27, mis on nõutud Eesti Raamatupidamise seadusega, aga ei ole nõutud osana konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest, mis on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Nimetatud finantsinformatsiooni osas on rakendatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise protseduure ja olulisust ning meie arvates on täiendav finantsinformatsioon koostatud kõigis olulistel osades kooskõlas Eesti hea raamatupidamise tavaga ja arvestades konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet tervikuna.

Tallinn, 22. märts 2010

Ivar Kiigemägi
Ernst & Young Baltic AS

Märt-Martin Arengu
Vandeauditor

Majandusaasta kasumijaotamise ettepanek

2009. aasta AS Norma puhaskasum on 20 753 015 EEK (1 326 359 EUR).

Nõukoguga kooskõlastatud ettepanek on suunata 2009. aasta puhaskasum eelmiste perioodide jaotamata kasumisse.

Seoses Autolivi poolt 01.03.2010 avaldatud teatega ülevõtmispakkumise tegemisest AS-i Norma aktsionäridele, teatas AS Norma juhatus samal päeval oma kavatsusest teha seltsi nõukogule ja aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku mitte maksta dividende 2009 majandusaasta eest, jätta puhaskasum jaotamata.

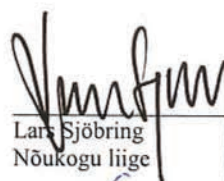
Juhatuse ja nõukogu allkirjad 2009. a. majandusaasta aruandele

AS Norma nõukogu on tutvunud juhatuse poolt koostatud majandusaasta aruandega, mis koosneb tegevusaruandest, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest, kasumi jaotamise ettepanekust ja sõltumatu audiitori järeldusotsusest, ja heaks kiitnud majandusaasta aruande esitamise aktsionäride üldkoosolekule.

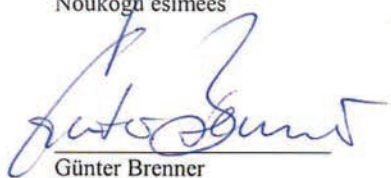
Käesolevaga kinnitame AS-i Norma 2009.a konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust:

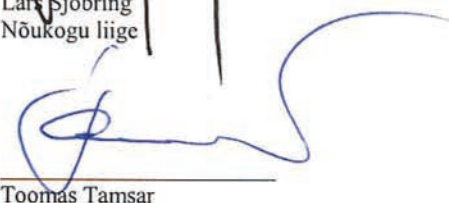
Halvar Jonzon
Nõukogu esimees

Lars Sjöbring
Nõukogu liige

Günter Brenner
Nõukogu liige

Toomas Tamsar
Nõukogu liige

Raivo Erik
Nõukogu liige

Aare Tark
Nõukogu liige

Peep Siimon
Juhatuse esimees

Garri Krieger
Juhatuse liige

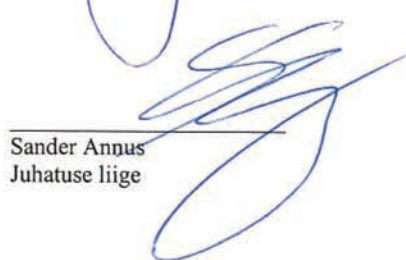
Ivar Aas
Juhatuse liige

Peeter Tõniste
Juhatuse liige

Ülle Jõgi
Juhatuse liige

Sander Annus
Juhatuse liige

24. märts 2010. a

Üle 10% aktsiaid omavate aktsionäride nimekiri, seisuga 31.12.2009

KONTO NR.	NIMI	REG. NR.	AADDRESS	LINN	MAA	INDEKS	SALDO	OSALUS %-DES
99100462449	AUTOLIV AB	556036-1981	BOX 70381	STOCKHOLM	Sweden	SE-10724	6732000	51
99100459960	ING LUXEMBOURG S.A.	1960 22 00151	52 ROUTE D'ESCH	LUXEMBOURG	Luxem- bourg	L-2965	1320001	10,0

Müügitulu EMTAK'i järgi

Müügitulu EMTAK'i järgi vastavalt Äriseadustiku §4 lõige 6 alusel kehtestatud Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile:

C		TÖÖTLEV TÖÖSTUS (TUHANDETES KROONIDES)			
NACE	EMTAK	MÜÜGITULU 2009 (KONTSERN)	MÜÜGITULU 2009 (EMAETTEVÕTE)	MÜÜGITULU 2008 (KONTSERN)	MÜÜGITULU 2008 (EMAETTEVÕTE)
29.32	2932	798 686	797 594	1 382 140	1 378 560
	29321	798 686	797 594	1 382 140	1 378 560

AS Norma 2009. a. majandusaasta aruanne

Juriidiline aadress:	Laki 14 10621 Tallinn Eesti Vabariik
Äriregistri nr.	10043950
Telefon:	+372 650 0442
Faks:	+372 650 0134
Audiitor:	Ernst & Young Baltic AS
Aruandeaasta algus ja lõpp:	01.01.2009-31.12.2009

Laki 14
10621 Tallinn, Eesti
Tel. +372 6500 442
Faks +372 6500 134
norma@autoliv.com

www.norma.ee